

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Računovodja – računovodstvo za gospodarstvo

**ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA
VCT, D. O. O.**

Mentorica: mag. Erna Štefe, univ. dipl. ekon.
Lektorica: mag. Nataša Koražija, prof. slov.

Kandidatka: Jožica Rihtaršič

Kranj, november 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici Erni Štefe za usmerjanje in strokovno pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi lektorici mag. Nataši Koražija, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala gre moji družini ter sodelavcem, ki so me v času študija spodbujali in mi nudili moralno podporo, da sem prišla do tako zelenega cilja.

IZJAVA

»Študentka Jožica Rihtaršič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Erne Štefe.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ne dovoljujem objave tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V diplomskem delu smo analizirali poslovanje podjetja VCT, d. o. o., od leta 2007 do 2011. Analiza temelji na računovodskih podatkih iz računovodskih izkazov podjetja ter izračunanih računovodskih kazalnikov v navedenem obdobju.

Diplomsko delo poleg uvoda sestavljajo še štiri poglavja. Najprej je opredeljeno računovodsko analiziranje, v katerem so zajeti opredelitev računovodskega analiziranja, opis računovodskih izkazov ter analiziranje računovodskih izkazov.

Sledi poglavje, v katerem so navedeni računovodski kazalniki, njihove lastnosti in značilnosti ter formule za izračun le-teh. S tem poglavjem tudi zaključujemo teoretični del naloge.

Četrto poglavje smo začeli s predstavitvijo podjetja VCT, d. o. o., ki smo ga nato v zadnjem poglavju podkrepili z izračuni nekaterih računovodskih kazalnikov za obdobje petih let (2007–2011). S tem smo prikazali gibanje nekaterih računovodskih kazalnikov, ki smo jih lahko zajeli iz računovodskih podatkov.

Vse podatke, ki smo jih potrebovali za izračun kazalnikov, smo črpali iz letnih poročil podjetja.

Diplomsko delo se končuje z zaključkom na podlagi analize izračunanih kazalnikov podjetja.

KLJUČNE BESEDE:

- računovodsko analiziranje,
- letno poročilo,
- računovodski kazalniki.

ABSTRACT

In the thesis we analyzed the business operations of the company VCT, d. o. o., from 2007 to 2011. The analysis is based on accounting data from accounting sheets of the company and calculated accounting ratios in the given period.

The thesis consists of the introduction and four other chapters. First we define the accounting analysis, where we define accounting analyzing and describe accounting sheets and their analysis.

In the next chapter we state accounting ratios, their characteristics and formulas for their calculation. This chapter concludes the theoretical part of the thesis.

The fourth chapter starts with the presentation of the company VCT, d. o. o., which is in the final chapter supported with calculations of some accounting ratios for a five-year period (2007–2011). In this way we showed the trends of some accounting ratios, which we could gather from the accounting data.

We gained all the necessary data for the calculation of accounting ratios from the annual reports of the company.

The thesis concludes with the conclusion, based on the analysis of the calculated ratios of the company.

KEYWORDS

- financial analyzing
- annual report
- accounting ratios

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	1
1.2	PREDSTAVITEV OKOLJA.....	1
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE.....	1
1.4	METODE DELA	2
2	RAČUNOVODSKO PROUČEVANJE (ANALIZIRANJE).....	2
2.1	OPREDELITEV RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA	2
2.2	RAČUNOVODSKI IZKAZI	3
2.2.1	Bilanca stanja.....	6
2.2.2	Izkaz poslovnega izida	7
2.2.3	Izkaz denarnih tokov	9
2.2.4	Izkaz gibanja kapitala.....	10
2.3	ANALIZIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV.....	11
3	ANALIZIRANJE PODJETJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI	12
3.1	OPREDELITEV RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV.....	12
3.2	VRSTE RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV.....	13
3.3	ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA.....	14
3.4	ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA	17
3.5	ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA.....	19
3.6	ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI OBRAČANJA.....	22
3.7	ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI GOSPODARNOSTI, DONOSNOSTI IN DOHODKOVNOSTI.....	24
3.7.1	Kazalnik gospodarnosti	24
3.7.2	Kazalniki donosnosti	25
3.7.3	Kazalniki dohodkovnosti.....	27
4	ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA VCT, D. O. O.....	28
4.1	PREDSTAVITEV PODJETJA VCT, D. O. O.....	28
4.2	ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI 29	
5	ZAKLJUČEK	39
	LITERATURA IN VIRI	41
	PRILOGE	42
	KAZALO SLIK.....	42
	KAZALO TABEL	42
	KRATICE IN AKRONIMI	42

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Poslovni subjekti so obremenjeni s tveganim poslovanjem, ki je posledica gospodarske krize. Vsi se borijo z nepredvidljivimi spremembami na trgu, zato mora zlasti vodstvo dobro poznati prednosti in slabosti svojega podjetja ter razmere na trgu pri dobaviteljih, kupcih in konkurenci. Vodstvo podjetja si lahko pri tem pomaga z analizo poslovanja z računovodskimi kazalniki.

Kazalnik je relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti, s spoznavno močjo, ki omogoča oblikovati sodbo o poslovanju podjetja (Mayr, 2000, str. 39).

Računovodski kazalniki so izračunani na podlagi podatkov iz računovodskih izkazov. Kazalnik sam po sebi ne pove veliko, zato ga moramo primerjati z istovrstnim kazalnikom za pretekla poslovna leta. Pri primerjavi preteklega in sedanjega poslovanja lahko ugotovljamo razlike in poiščemo vzroke za odstopanja.

V diplomski nalogi smo predstavili poslovanje podjetja VCT, d. o. o., na podlagi analize računovodskih izkazov s pomočjo računovodskih kazalnikov ter ocenili njegovo poslovanje v letih od 2007 do 2011.

1.2 PREDSTAVITEV OKOLJA

V diplomski nalogi je predstavljeno poslovanje podjetja VCT, d. o. o., od leta 2007 do 2011. Omenjeno podjetje je po številu zaposlenih mikro podjetje. Ustanovljeno je bilo leta 2002 in je organizirano kot družba z omejeno odgovornostjo. Glavna dejavnost podjetja je prodaja in svetovanje računalniških naprav in tovrstnih programov.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Pri analizi poslovanja z računovodskimi kazalniki se moramo zavedati, da nam dajo veliko informacij pa tudi pomanjkljivosti, saj so kazalniki izračunani na podlagi podatkov iz računovodskih izkazov prejšnjih let, in ne moremo zagotoviti, da so bodo ponovili v prihodnosti. Nekateri podatki so tudi nepopolni in slabi ali pa sploh niso razpoložljivi za podjetje, ki ga proučujemo. Zaradi tega moramo biti previdni pri morebitnih odločitvah.

1.4 METODE DELA

Diplomska naloga bo temeljila na proučevanju teorije ter prakse. V teoretičnem delu smo uporabili metodo opisovanja in pridobivanje informacij iz strokovne literature in virov. V praktičnem delu diplomske naloge smo na podlagi podatkov iz računovodskih izkazov podjetja VCT, d. o. o., opravili analizo poslovanja le-tega za obdobje petih let, in sicer od 2007 do 2011.

2 RAČUNOVODSKO PROUČEVANJE (ANALIZIRANJE)

2.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA

Računovodsko analiziranje je sestavni del računovodstva. Ukvarja se s presojo ugodnosti sprememb in stanj premoženja.

Področje računovodskega analiziranja ureja Slovenski računovodski standard 29 – Računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje) (v nadaljevanju: SRS 29). Standard opredeljuje računovodsko proučevanje kot računovodsko presojanje kakovosti pojavov in računovodskih podatkov o njih. Obsega proučevanje, ki je tesno povezano s sestavljanjem računovodskih poročil o načrtovanih in uresničenih poslovnih procesih in stanj. Povečuje kakovost računovodskih informacij, ki pojasnjujejo stanje in dosežke pri delovanju, ter je podlaga za izboljšavo procesov in stanj (SRS 29, 2006, str. 1).

Računovodsko proučevanje je del celotnega proučevanja delovanja podjetja. Razlikuje se od finančnega proučevanja, ki zajema zgolj proučevanje poslovanja iz zornega kota finančnega področja nalog v podjetju, to je denarnih tokov (prejemkov in izdatkov) oziroma procesov in stanj, ki so povezani z vlaganjem (financiranjem) in naložbenjem (investiranjem); finančno proučevanje prevzema in pogloblja le tisti del računovodskega proučevanja, ki je usmerjen k finančnemu načinu razmišljanja (SRS 29.2., 2006, str. 1).

Računovodsko proučevanje je sestavina finančnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke, pomembne za prikazovanje celotnega podjetja ali njegovih razmerij med drugimi, in sestavina stroškovnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke o podrobnostih z notranjega področja delovanja. Ne glede na to, ali gre za proučevanje v okviru stroškovnega ali finančnega računovodstva, je treba pri proučevanju, pomembnem za odločanje poslovanja (ali lastnikov), upoštevati tudi njegovo poslovodno (odločevalno) vlogo (SRS 29.3., 2006, str. 1).

Računovodsko proučevanje je pomembno, kadar so njegov predmet računovodski podatki oziroma računovodske informacije za notranje potrebe, pa tudi, kadar so njegov predmet računovodske informacije za zunanje potrebe (SRS 29.4., 2006, str. 1).

Računovodsko proučevanje je del drugih sestavin računovodenja ali pa jih dopolnjuje; v zadnjem primeru so posledki računovodskega proučevanja (računovodskega analiziranja) pisne ali ustne računovodske proučitve (računovodske analize) (SRS 29.5., 2006, str. 1).

2.2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Temeljni računovodski izkazi so namenjeni za zunanje uporabnike, kot tudi za notranje, predvsem za tiste, ki v podjetju odločajo. V Sloveniji jih mora v skladu s 54. členom Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) letno oddati vsaka gospodarska družba. Roki za predložitev letnih poročil so odvisni od poslovnega leta, letnega poročila in vrste poslovnega subjekta. Za pravilno in pravočasno oddano letno poročilo odgovarja poslovodstvo podjetja. Letna poročila so javno objavljena v 30 dneh po predložitvi na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju: AJ PES) (Šuštar, 2009, str. 19).

Da letno poročilo izpolni svoje poslanstvo, morajo biti pri njegovem sestavljanju upoštevana določena pravila, ki jih vodilni in vodstveni zaposleni sporočijo o svojem podjetju in tudi javnosti. Ta pravila so (Kavčič, 1997, str. 151–152):

- 1) Podatki v poročilu morajo biti odraz resničnega stanja. To na eni strani zagotavljajo revidirani računovodski izkazi tam, kjer je njihovo revidiranje po zakonu obvezno, in ustrezno usposobljeni zaposleni na drugi strani. Čeprav sodelujejo pri poslovnem poročilu različni zaposleni v podjetju, imajo računovodski zaposleni najpomembnejšo vlogo. Računovodstvo je v podjetju edina informacijska dejavnost, ki evidentira vse poslovne dogodke, ki kakor koli vplivajo na sredstva v podjetju.
- 2) Poročila morajo biti razumljiva, dajati morajo pregled nad preteklim in predvidenim bodočim delovanjem podjetja, ter vsebovati čim več za uporabnike koristnih podatkov. Pri pripravljanju podatkov, predvsem računovodskih, je treba bolj imeti v mislih končne uporabnike, kot pa kako pripraviti in napisati poročilo.
- 3) Podatki morajo biti na voljo pravočasno. Značilno za računovodstvo v preteklosti je bilo, da podatki niso bili na razpolago pravočasno.
- 4) Poročilo je namenjeno širokemu krogu bralcev, od strokovnjakov do občanov. Zato morata biti oblika in vsebina skrbno izbrani.

Letno poročilo je po ZGD-1 (60. člen) sestavljeno iz:

- računovodskega poročila in
- poslovnega poročila

Slika 1: Letno poročilo

(Vir: Mayr in Kamenšek, <http://www.vsr.si/clanki/Bilanca%20stanja.pdf>, str. 3)

V poslovnem poročilu podjetje navaja vse računovodske podatke, ki so pomembni za tiste, ki bodo brali letna poročila, in se nanašajo na delovanje in poslovanje podjetja ter niso razkriti v računovodskem poročilu. Za obliko poslovnih poročil se podjetje odloči samo, saj oblika ni predpisana. S poslovnim poročilom poslovodstvo predstavi svoje delo, uspehe, neuspehe, uspešnost poslovanja ter vizijo prihodnosti podjetja.

V poslovnem poročilu morajo biti prikazani tudi (ZGD-1, 70. člen):

- vsi pomembnejši poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta,
- pričakovani razvoj družbe,
- aktivnost družbe na področju raziskav in razvoja,
- obstoj podružnic družbe.

Računovodsko poročilo je poročilo, ki vsebuje računovodske podatke in računovodske informacije ter njihove ocene in razlage. Letno računovodsko poročilo je podlaga za oblikovanje poslovnega poročila in vsebuje:

- bilanco stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- priloge s pojasnili k izkazu.

Računovodsko poročilo majhnih, srednjih, velikih ter povezanih družb, katere trgujejo na organiziranem trgu z vrednostnimi papirji, morajo poleg zgoraj navedenih poročil obsegati tudi:

- izkaz finančnega izida,
- izkaz gibanja kapitala.

Iz navedenega sledi, da računovodsko poročilo kot celoto sestavljajo naslednji računovodski izkazi (ZGD-1, 60. člen):

- bilanca stanja, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ob koncu poslovnega leta,
- izkaz poslovnega izida, ki prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v poslovnem letu,
- izkaz denarnih tokov, ki prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu, ter pojasnjujejo spremembe pri stanju denarnih sredstev,
- izkaz gibanja kapitala, ki prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, vključno z uporabo čistega dobička in pokrivanjem izgube,
- priloge s pojasnili k izkazom.

Računovodski izkazi so letna poročila vsakega pravnega subjekta, ki opravlja pridobitno dejavnost.

Računovodski izkaz je urejen prikaz računovodskega obravnavanja podatkov. Vse skupine postavk v njem so računovodske informacije, posamezne postavke pa računovodski podatki.

Namen računovodskih izkazov je pridobiti informacije o (Šuštar, 2009, str. 20):

- finančnem položaju podjetja,
- uspešnosti poslovanja podjetja,
- spremembah finančnega položaja podjetja, ki so koristne širokemu krogu uporabnikov pri sprejemanju ekonomskih odločitev. SRS 2006 podrobneje opominjajo na pravila in postopke, ki jih je potrebno upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih izkazov.

Uporabniki računovodskih izkazov po SRS 30 – Računovodsko informiranje so notranji in zunanji.

Notranji uporabniki računovodskih informacij so (SRS 30.07., 2006, str. 2):

- izvajalci posameznih nalog v podjetju, ki morajo odločati o podrobnostih izvajanja,
- poslovodstvo v podjetju od najnižje ravni do uprave (ravnateljstva),
- upravljalni in nadzorni organi v podjetju ter
- zaposleni v podjetju.

Zunanji uporabniki računovodskih informacij so (SRS 30.8., 2006, str. 2) :

- lastniki podjetja, ki niso člani njegovih upravljalnih in/ali nadzornih organov (tudi možni vlagatelji),
- posojilodajalci (zlasti dajalci dolgoročnih pa tudi kratkoročnih posojil),
- dobavitelji (zlasti dajalci dolgoročnih blagovnih pa tudi kratkoročnih kreditov),
- kupci (zlasti glavni stalni kupci),
- država in javnost (tudi tekmeči).

2.2.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je prikazano resnično in pošteno stanje sredstev in obveznost do virov sredstev v določenem trenutku. Je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je na aktivni strani prikazano stanje sredstev in na pasivni strani v enakem znesku stanje obveznosti do virov sredstev, kar pomeni, da mora biti bilanca uravnotežena.¹

Bilanca stanja je statični računovodski izkaz in prikazuje sredstva in obveznosti do virov sredstev podjetja na določen dan.

Zneski so v bilanci stanja vpisani v dveh stolpcih. V prvega se vpisujejo uresničeni podatki v tekočem obračunskem obdobju, v drugega pa uresničeni podatki iz prejšnjega obračunskega obdobja.

Obliko bilance stanja predpisuje ZGD-1, podrobnejša pravila izdelave izkaza stanja in razkritij pa so določena v SRS 24 (Horvat, 2003, str. 93).

SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
A. Stalna sredstva Neopredmetena dolgoročna sredstva Opredmetena osnovna sredstva Dolgoročne finančne naložbe Popravek kapitala	A. Kapital Osnovni kapital Vplačani presežek kapitala Rezerve Preneseni čisti dobiček ali izguba iz prejšnjih let Revalorizacijski popravek kapitala Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba poslovnega leta
B. Gibljava sredstva Zaloge Dolgoročne terjatve iz poslovanja Kratkoročne terjatve iz poslovanja Kratkoročne finančne naložbe Aktivne časovne razmejitve	B Dolgoročne rezervacije C. Dolgoročne obveznosti iz financiranja Č. Dolgoročne obveznosti iz poslovanja D. Kratkoročne obveznosti iz financiranja E. kratkoročne obveznosti iz poslovanja F. Pasivne časovne razmejitve

Tabela 1: Osnovna razčlenitev bilance stanja

(Vir: Mayr in Kamenšek, <http://www.vsr.si/clanki/Bilanca%20stanja.pdf>, str. 6)

¹ Bilančno ravnotežje (aktiva je vedno enaka pasivi, saj vsako sredstvo, s katerim podjetje razpolaga, od nekod izvira in povzroča določeno obveznost).

Pri sestavljanju bilance stanja moramo upoštevati naslednje načela (Dobeic in Kolarič, 1994, str. 33):

1. Načelo popolnosti: zahteva, da so v bilanci stanja zajeta vsa sredstva in vse obveznosti njihovih virov. Bilanca je torej sestavljena iz vseh aktivnih postavk (sredstva) in iz vseh pasivnih postavk (obveznosti do virov sredstev).
2. Načelo resničnosti: terja, da prikaže bilanca stanja dejansko stanje aktivnih in pasivnih postavk.
3. Načelo preglednosti: razvrstitev bilančnih postavk določajo pozitivni predpisi, kar pomeni, da morajo biti aktivne in pasivne bilančne postavke pravilno razporejene.
4. Načelo jasnosti: pravi, da mora vsaka bilančna postavka omogočati vpogled v njeno vsebino, tako da je vsakomur razumljiva.
5. Načelo povezanosti: zahteva vsakoletno sestavljanje bilance stanja po isti metodologiji, saj je le tako omogočeno medsebojno primerjanje bilančnih postavk.
Povezanost je lahko:
 - a) Formalna, kar pomeni enakost pri razporejanju bilančnih postavk.
 - b) Materialna, kar pomeni enakost pri vrednotenju bilančnih postavk.

Bilanca stanja je povezana tako z izkazom uspeha kot tudi z izkazom finančnih in denarnih tokov. Tako imajo lahko, na primer ob koncu poslovnega leta previsoko ovrednotene zaloge ali previsoko prikazane terjatve, pomemben vpliv na poslovni uspeh naslednjega obdobja. Enako lahko nepotrebna stalna sredstva ali najeti krediti brez potrebe zmanjšujejo poslovni izid podjetja (Mayr, 2003, str. 26).

2.2.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida prikazuje prihodke in odhodke, stroške ter poslovni izid. Prihodke in odhodke delimo na tiste, ki so povezani z rednim poslovanjem, in na tiste, ki nastajajo pri finančnem poslovanju podjetja.

Izkaz poslovnega izida opisuje SRS 25 – Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje, ki opredeljuje (Šuštar, 2009, str. 23):

- Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.
- Izkaz poslovnega izida se sestavi za splošne ali posebne namene, za potrebe zunanjega, lahko pa tudi notranjega računovodskega poročanja. Od vrste in narave podjetja sta odvisna obseg in razčlenitev postavk v njem.
- Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporednega izkaza poslovnega izida.
- Izkaz poslovnega izida je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različica I in II).

Poslovni izid je tisti, ki pokaže vrednostno izenačenost prihodkov in odhodkov v obdobju. Če so prihodki večji od odhodkov, imamo dobiček, če pa so prihodki manjši od odhodkov, pa beležimo izgubo.

Omenjen izkaz ni kumulativen računovodski izkaz, saj se v njem seštevajo prihodki in odhodki posameznega obdobja. Izkazani zneski so vpisani v dveh stolpcih. V prvega se vpisujejo uresničeni podatki za obravnavano obdobje, v drugega pa uresničeni podatki iz prejšnjega obračunskega obdobja.

K izkazu poslovnega izida pa morajo vsa podjetja, ki so zavezana za oddajo poročil, priložiti tudi pojasnila k izkazu poslovnega izida, ki jih določa ZGD-1 (69. člen).

Prihodki so nasprotje od odhodkov in skupaj z njimi tvorijo poslovni izid. Prihodki pomenijo povečanje sredstev ali zmanjšanje dolgov.

Razdelimo jih na:

- Poslovne prihodke, ki so prihodki od poslovanja podjetja. Dobimo jih od prodaje lastnih poslovnih učinkov (proizvodov ali storitev) ter trgovskega blaga in materiala.
- Finančne prihodke, ki so prihodki od financiranja, ki nastanejo kot naložbe v posojila.
- Druge prihodke, ki so ostali prihodki, katere ne moremo razporediti v ostali dve kategoriji prihodkov (subvencije, odškodnine, dotacije).

Odhodki so nasprotje od prihodkov in ravno tako skupaj z njimi tvorijo poslovni izid. Odhodki pomenijo zmanjšanje sredstev ali povečanje dolgov.

Razdelimo jih na:

- poslovne odhodke, ki so odhodki iz opravljanja dejavnosti v podjetju. V poslovne odhodke spadajo stroški materiala (material, energija, drobni material, nadomestni deli), amortizacija, nematerialni stroški (dnevnice za službena potovanja, stroški prevoza, stroški za prehrano, davki in prispevki);
- finančne odhodke, ki so odhodki od financiranja ter odhodki za naložbe;
- izredne odhodke. To so vsi ostali odhodki, ki jih ne moremo razvrstiti med ostali dve kategoriji in prav tako zmanjšujejo poslovni izid.

1.	Čisti prihodki od prodaje	
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	+/-
3.	Stroški materiala	-
4.	Stroški storitev	-
5.	Stroški dela	-
6.	Stroški amortizacije	-
7.	Poslovni izid iz poslovanja	=
8.	Finančni prihodki	+
9.	Finančni odhodki	-
10.	Poslovni izid iz rednega delovanja	=
11.	Drugi prihodki	+
12.	Drugi odhodki	-
13.	Celotni poslovni izid	=
14.	Davek iz dobička ²	-
15.	Čisti poslovni izid	=

Tabela 2: Izkaz poslovnega izida po I. različici
(Vir: SRS 25, 2006, str. 1, 2 in lasten)

Za izkaz poslovnega izida po I. različici je značilno, da so stroški izkazani po naravnih vrstah (stroški blaga, materiala, storitev, stroški dela in stroški amortizacije). Za različico II. pa je značilno, da so stroški izkazani po funkcionalnih skupinah (proizvajalni stroški prodanih proizvodov, nabavna vrednost prodanega blaga, stroški prodajanja in stroški splošnih dejavnosti) (Hočevar et al., 2004, str. 2, 3).

Pojasnila k izkazom poslovnega izida vključujejo (Hočeva et al., 2004, str. 4):

- informacije o podlagi za pripravo izkaza poslovnega izida ter posebnih računovodskih usmeritvah, izbranih in uporabljenih pri pomembnih poslih in drugih poslovnih dogodkih,
- informacije, ki jih zahtevajo SRS 2006 in ZGD-1 ter niso predpisane v obrazcu izkaza poslovnega izida,
- dodatne informacije, ki niso predpisane v obrazcu poslovnega izida.

2.2.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je temeljni računovodski izkaz. Urejajo ga SRS 26 – Oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje (2006). V njem morajo biti prikazane resnične in poštene spremembe stanja denarnih sredstev.

² Davek, ki ga morajo podjetja plačati po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb.

Uporabnik iz izkaza denarnih tokov pridobi informacijo, kje podjetje pridobiva denarna sredstva. Izkaz denarnih tokov dopolnjuje informacije, ki so pomembne za odločitve pri financiranju in naložbah. S temi informacijami lahko ugotovimo razloge za povečanje oziroma zmanjšanje denarnih sredstev v obdobju, za katerega se izkaz sestavlja.

V izkazu denarnih tokov po določilih SRS 26.13, 2006 se podatki izkazujejo v dveh stolpcih. V prvem so uresničeni podatki tekočega obračunskega obdobja, v drugem pa so prikazani podatki iz prejšnjega obračunskega obdobja. Izkaz se lahko sestavi po neposredni metodi (različica I) ali pa po posredni metodi (različica II).

Izkaz denarnih tokov, sestavljen po I. različici, temelji v celoti na prejemkih in izdatkih pri poslovanju, naložbenju in financiranju. II. različica pa temelji na podatkih iz izkaza poslovnega izida, spremembah čistih obratnih sredstev in denarnih tokov pri naložbenju in financiranju (Hočevar et al., 2006, str. 1).

Čisti denarni tok prikazuje (Šuštar, 2009, str. 28):

- investicijsko sposobnost podjetja iz notranjih virov,
- sposobnost podjetja za izplačilo posojil,
- sposobnost podjetja za zagotavljanje plačilne sposobnosti.

2.2.4 Izkaz gibanja kapitala

Je temeljni računovodski izkaz, ki ga določa SRS 27 – Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje (2006) in se ga pripravi za zunanje poslovno poročanje. V izkazu morajo biti prikazane resnične in poštene spremembe sestavin kapitala za poslovno leto, za katero se sestavlja.

Izkaz morajo sestaviti podjetja, ki so zavezana k revidiranju računovodskih izkazov. To so velike, srednje, vse povezane družbe ter tiste družbe, katere kotirajo na borzi vrednostnih papirjev.

a)	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	
b)	Preneseni čisti dobiček/prenesena čista izguba	+
c)	Zmanjšanje rezerv iz dobička	+
Č)	Povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave (zakonskih, statutarnih, rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	
d)	Povečanje rezerv iz dobička po odločbi uprave in nadzornega sveta (drugih rezerv iz dobička)	
e)	Bilančni dobiček (a+b+c-č-d), ki ga skupščina razporedi	=
	Na delničarje	-
	Za druge rezerve	-
	Za prenos v naslednje leto	-
	Za druge namene	-
ali	Bilančna izguba	=

Tabela 3: Poseben dodatek k izkazu gibanja kapitala

(Vir: Hočevar et al., 2006, str. 3)

2.3 ANALIZIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Beseda analiza izvira iz grške besede analysis in pomeni razstavljanje neke celote na sestavne dele z namenom, da pridemo do vzrokov, ki so povzročili nastanek pojava. V vsakdanjem življenju največkrat ne ločimo učinkovitosti od uspešnosti. Biti učinkovit pomeni delati stvari prav. Učinkovitost je notranja značilnost podjetja, da izpolni zahtevano nalogo v določenem času. Merimo jo z ugotavljanjem, kolikšni vložki ali potroški so potrebni, da pridemo do učinkov. Biti uspešen pa pomeni delati prave stvari, uspeh je zunanja značilnost podjetja in ga merimo z ugotavljanjem, kaj dosežemo z učinki glede na vložke ali potroške (Koletnik, 1997, str. 29).

Analiza računovodskih izkazov predstavlja podatke iz preteklih poslovnih dogodkov. Podatki v računovodskih izkazih ne povedo veliko, ampak jih je treba primerjati z drugimi podatki. Za analiziranje računovodskih izkazov se največkrat uporabljajo podatki iz preteklega poslovanja podjetja ali pa podatki konkurenčnega podjetja.

Za analizo računovodskih izkazov se lahko uporabljajo naslednje metode:

- Vodoravna analiza: pri tej analizi dobimo informacije o velikosti, smeri in relativni pomembnosti sprememb posameznih postavk. Te vrste informacije so pomembne za ugotovitev, ali se je poslovanje podjetja v obdobju izboljšalo oziroma ali je podjetje postalo boljše ali slabše. Na podlagi teh informacij se lahko ugotovi, na katerih področjih poslovanja podjetja so potrebne spremembe (Igličar et al., 1997, str. 221).
- Navpična analiza: pri tej analizi izkaza uspeha se kot celoto največkrat izbere čiste prihodke od prodaje, lahko pa bi izbrali tudi vse prihodke skupaj, kosmati dobiček iz prodaje ali druge postavke, odvisno od namena in cilja analize. Pri navpični analizi bilance stanja za osnovo najpogosteje izberemo bilančno vsoto.

V tem primeru nam odstotki povedo delež posamezne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev (Igličar et al., 1997, str. 221–227).

- Analiza z računovodskimi kazalniki: računovodski kazalniki so relativna števila, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki. Ti kazalniki nam povedo nekaj o preteklih poslovnih odločitvah, ampak ne vsega in ne ponujajo ustrezne usmeritve za ukrepe, ki jih je treba izvesti danes in jutri za ustvarjanje prihodnje finančne vrednosti (Štefe, 2011, str. 39).
- Analiza z odmiki: pri tej analizi ugotavljamo odmike pozitivne ali negativne razlike med realizacijo in načrtovanimi dosežki, pri čemer moramo ugotoviti tudi vzroke za nastanek odmikov. To storimo tako, da odmike razstavljamo do najnižjih nivojev, dokler ne ugotovimo, na katerem mestu je prišlo do odmikov (Štefe, 2011, str. 39).

V nadaljevanju diplomskega dela bomo prikazali teoretične podlage analize z računovodskimi kazalniki ter analizo z računovodskimi kazalniki konkretnega podjetja.

3 ANALIZIRANJE PODJETJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

3.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV

Računovodski kazalniki so zgoščena merila v obliki relativnih števil, ki prikazujejo kompleksne procese, razmerja in sestave na razmeroma enostaven način. Tako omogočajo hiter in obsežen pregled nad opazovanimi dejavniki. V analitski praksi, kjer še vedno predstavljajo prevladujoč instrument presoje, je njihovo snovanje odvisno od vsakokratnih informacijskih potreb (Koletnik, 1997, str. 45).

SRS 29 – Računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje) (2006) opredeljuje računovodske kazalnike kot relativna števila, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki (SRS 29.25., 2006, str. 4).

Oblike računovodskih kazalnikov (Štefe, 2011, str. 43):

- koeficient – relativno število, ki izraža razmerje med dvema raznovrstnima podatkom;
- stopnja udeležbe – relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima podatkom, od katerih se prvi nanaša na del, drugi pa na celoto istega pojava; pogosto pomnožimo s 100, da dobimo odstotni delež;
- indeks – relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima podatkom; pomnožimo s 100, da dobimo odstotni indeks.

Izračunavanje računovodskih kazalnikov je navadno najpreprostejše opravilo v okviru analiziranja, saj moramo pri tem le uporabiti pravilne podatke iz računovodskih izkazov ter jih vstaviti v naprej znane formule, bistveno težje delo pa je interpretacija izračunanih vrednosti ter ugotavljanje ugodnosti in slabosti ter vrednosti podjetja. Izračunane vrednosti kazalnikov same po sebi ne povedo veliko, pravo sliko dobimo šele, če izračunane vrednosti kazalnikov primerjamo s priporočljivimi vrednostmi istovrstnih kazalnikov, z načrtovanimi vrednostmi istovrstnih kazalnikov, z vrednostmi istovrstnih kazalnikov iz predhodnega obdobja, z vrednostmi istovrstnih kazalnikov najboljših podjetij v panogi in največjih konkurentov v panogi ter s povprečjem panoge (Štefe, 2011, str. 43, 44).

3.2 VRSTE RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV

Kazalnike lahko razvrščamo v različne skupine glede na različne vidike obravnave, ki so npr. predmetno področje (kazalniki za podjetje kot celoto ali le za njegov del), ciljna usmeritev (kazalniki dobičkonosnosti, likvidnosti itd.), vidik uporabe (posloводство, lastniki, banke itd.) in še drugi vidiki (Štefe, 2011, str. 44).

Tako naslednja dva avtorja skupinita posamezne kazalnike glede na pojav:

Mramor (1994, str. 31):

- kazalniki plačilne sposobnosti (likvidnosti),
- kazalniki upravljanja z aktivo,
- kazalniki upravljanja s pasivo,
- kazalniki donosnosti,
- ostali kazalniki.

Harrington (1993, str. 9):

- kazalniki donosnosti,
- kazalniki upravljanja s sredstvi,
- kazalniki kapitalizacije,
- kazalniki rasti,
- kazalniki trga.

Gates (1993, str. 1) obravnava kazalnike z vidika notranjih uporabnikov:

- kazalniki prodaje,
- kazalniki dobička,
- kazalniki dolgov in kapitala,
- kazalniki učinkovitosti,
- kazalniki trženja,
- kazalniki naložbenja.

Helfert (2000, str. 81–137) pa obravnava kazalnike z vidika notranjih in zunanjih uporabnikov:

- kazalniki, zanimivi za poslovodstvo: kazalniki analiziranje poslovanja, za analiziranje gospodarjenja z dejavniki in za analiziranje dobičkonosnosti sredstev,
- kazalniki, zanimivi za lastnike: kazalniki dobičkonosnosti, možnost zaslužka in tržnih razmer,
- kazalniki, zanimivi za posojilodajalce in kreditodajalce: kazalniki plačilne sposobnosti, finančnega vzvoda in možnosti poravnavanja dolgov.

SRS 29.28. (2006) kazalnike razvršča v sedem skupin glede na izhodišče v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida:

- kazalniki stanja financiranja (vlaganja);
- kazalniki stanja investiranja (naložbenja);
- kazalniki vodoravnega finančnega ustroja;
- kazalniki obračanja;
- kazalniki gospodarnosti;
- kazalniki dobičkonosnosti;
- kazalniki dohodkovnosti;
- kazalnik denarne tokovnosti.

V nadaljevanju bomo podrobneje prikazali skupine kazalnikov po SRS 29 (2006).

3.3 ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA

Kazalniki stanja financiranja so usmerjeni v analizo financiranja podjetja. Pri teh kazalnikih izhajamo iz podatkov na pasivni strani bilance stanja, pri čemer nas zanima delež kapitala, dolgovi in časovnih razmejitev v strukturi vseh virov financiranja. Kazalniki stanja financiranja so pomembni za dolgoročne odločitve o politiki financiranja podjetja, zunanjim uporabnikom, predvsem posojilodajalcem, pa kažejo tveganost glede vračil glavnice in obresti (Hočevar et al., 2000, str. 408).

PASIVA (vir financiranja, obveznosti do virov sredstev)		
KAPITAL	RAZLIČNE OBLIKE FINANCIRANJA	KAZALNIKI FINANCIRANJA PRIKAZUJEJO DELEŽ POSAMEZNE POSTAVKE PASIVE GLEDE NA NJENO NADREJENO POSTAVKO
OBVEZNOSTI	DOLGOROČNE REZERVACIJE	
	RAZLIČNE OBLIKE DOLGOROČNIH OBVEZNOSTI	
	RAZLIČNE OBLIKE KRATKOROČNIH OBVEZNOSTI	

Tabela 4: Kazalniki financiranja v bilanci stanja
(Vir: Mayr, 2007, str. 139)

Kazalniki stanja financiranja spadajo med kazalnike navpičnega finančnega ustroja (navpična analiza). So statični kazalniki, saj kažejo financiranje podjetja na točno določen dan.

Kazalniki financiranja prikazujejo strukturo financiranja podjetja. Sredstva podjetja morajo biti financirana z viri financiranja. Ti so lahko lastni ali tuji. Od vsebine financiranja je odvisno tveganje poslovanja podjetja. Tako je podjetje, ki ima malo lastnih virov financiranja praviloma v slabem položaju. Tega si lahko izboljša s pridobitvijo dolgoročnih tujih virov financiranja. Če tudi teh ni, pa vstopajo kratkoročni viri financiranja. Idealnih razmerij med različnimi viri financiranja ni. Razlikujejo se od primera do primera (Mayr, 2007, str. 140).

1. STOPNJA LASTNIŠKOSTI FINANCIRANJA

Stopnja lastniškosti financiranja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KAPITAL}}{\text{OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV}}$$

Čim večja je vrednost kazalnika, tem večji je delež kapitala oziroma lastnih virov med celotnimi obveznostmi do virov sredstev. Vrednost kazalnika 1 pomeni, da podjetje nima dolgov in da so vsa sredstva financirana s kapitalom podjetja. Velikost tega kazalnika pove, kolikšna je finančna odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Ta podatek je zanimiv tako za posojilodajalce kot tudi za lastnike kapitala. Za posojilodajalce je pomembno, da je vrednost tega kazalnika tem večja, saj jim posredno pove, kolikšna je zadolžitev podjetja. Od višine zadolžitve pa je velikokrat povezano tveganje glede vrnitve glavnice in pripadajočih obresti. Tem manjša je zadolžitev oziroma tem večji je kazalnik, tem manjši je odliv denarja podjetja za vračilo glavnice in obresti oziroma tem manjše je tveganje pri posojilnem poslu (Hočevar et al., 2007, str. 3, 4).

2. STOPNJA DOLŽNIŠKOSTI FINANCIRANJA

Stopnja dolžniškosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{DOLGOVI}}{\text{OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV}}$$

Kazalnik prikazuje delež dolgov v celotnih obveznostih do virov sredstev. Po svoji vsebini nam pove, kolikšen del obveznosti do virov sredstev se nanaša na dolgove. V primeru, da ima kazalec vrednost »1«, je podjetje v celoti financirano iz dolgov in v primeru, da ima kazalec vrednost »0«, v celoti iz kapitala in drugih virov financiranja (Mayr, 2007, str. 140).

3. STOPNJA DOLGOROČNOSTI FINANCIRANJA

Stopnja dolgoročnosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KAPITAL} + \text{DOLGOROČNI DOLGOVI} + \text{DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE}}{\text{OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV}}$$

Kazalnik prikazuje delež trajnega in dolgoročnega financiranja v obveznostih do virov sredstev. Gre za stopnjo financiranja dolgoročne narave, daljše od enega leta. Dolgoročni viri financiranja se na splošno opredeljujejo, ko »kvalitetni« viri financiranja načeloma vplivajo na večjo varnost poslovanja, zato visoka vrednost tega kazalnika (»blizu 100 %«) kaže na konzervativno finančno politiko podjetja, ker velik delež dolgoročnih virov zmanjšuje tveganje kratkoročne plačilne nesposobnosti. V primeru, da je dolgoročnih virov preveč, se postavlja vprašanje gospodarnosti angažiranih virov sredstev, v primeru, da jih je premalo, pa je vprašanje tveganja poslovanja s takim podjetjem. Idealna vrednost kazalnika se razlikuje od primera do primera in od dejavnosti do dejavnosti (Štefe, 2011, str. 49).

4. STOPNJA KRATKOROČNOSTI FINANCIRANJA

Stopnja kratkoročnosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{VSOTA KRATKOROČNIH DOLGOV}}{\text{OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV}}$$

Kazalnik prikazuje udeležbo kratkoročnih dolgov in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev. Kratkoročni viri sredstev so v pravilu nekvalitetni viri. Zelo težko je stabilno poslovanje pri podjetjih, ki imajo preveč teh virov. Velja, da so podjetja podkapitalizirana. Taka slika povečuje tveganje. Seveda pa navedeno ne velja absolutno. Prav lahko najdemo primere podfinanciranih in zelo uspešnih podjetij (Mayr, 2007, str. 141).

5. KOEFICIENT DOLGOVNO-KAPITALSKEGA RAZMERJA

Stopnja dolgovno-kapitalskega razmerja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{DOLGOVI}}{\text{KAPITAL}}$$

Kazalnik prikazuje razmerje med dolgovi in kapitalom. Izraža finančno moč podjetja. Pogosto je uporabljen pri ocenjevanju zadolženosti podjetij. Tako vrednost »1« pove, da so kapital in dolgovi izravnani. Vrednost nad »1« pove, da je dolgove več

kot kapitala, vrednost pod »1« pa, da ima podjetje več kapitala kot dolgov. Visoke vrednosti kažejo visoko stopnjo zadolženosti in obratno (Štefe, 2011, str. 50).

3.4 ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA

Ti kazalniki spadajo v skupino kazalnikov navpičnega finančnega ustroja. Izračunajo se s primerjavo ožjih delov sredstev z njihovimi širšimi deli ali celoto.

Po vsebini prikazujejo udeležbo opazovane kategorije v celotnih sredstvih ali v njihovem delu. S pomočjo teh kazalnikov izračunamo delež trajnih sredstev, obratnih sredstev, zaloge, terjatev v povprečnem stanju sredstev.

Kakšne so normalne vrednosti posameznih kazalnikov? Odgovor je težak. Nesporno lahko ugotovimo, da je njihova vrednost od dejavnosti do dejavnosti in od podjetja do podjetja različna. Tako pri delovno intenzivni proizvodnji zavzema kazalnik udeležbe osnovnih sredstev v celotnih sredstvih majhno vrednost. Pri storitvenih dejavnostih ni pričakovati zalog proizvodov, torej bo kazalnik, ki prikazuje stanje zalog v sredstvih 0 in podobno (Mayr, 2007, str. 142).

Aktiva (naložbenje)			
KAZALNIKI PRIKAZUJEJO POSAMEZNE AKTIVE GLEDE NADREJENO (STRUKTURA AKTIVE)	INVESTIRANJA DELEŽ POSTAVKE NA NUJNO POSTAVKO	RAZLIČNE VRSTE STALNIH SREDSTEV	DOLGOROČNA SREDSTVA
		RAZLIČNE VRSTE OBRATNIH SREDSTEV	KRATKOROČNA SREDSTVA
		RAZLIČNE VRSTE OSTALIH GIBLJIVIH SREDSTEV	
			SREDSTVA

Tabela 5: Kazalniki investiranja v bilanci stanja
(Vir: Mayr, 2007, str. 142)

1. STOPNJA OSNOVNOSTI INVESTIRANJA

Stopnja osnovnosti investiranja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{OSNOVNA SREDSTVA (PO KNJIGOVODSKI VREDNOSTI)}}{\text{SREDSTVA}}$$

Stopnja osnovnosti investiranja spada v skupino kazalnikov stanja investiranja, s katerimi se analizira strukturo sredstev v podjetju (aktivno stran bilance stanja) in so zanimivi zlasti za poslovodstvo podjetja pri odločanju o investicijah. Ta kazalnik prikazuje odstotek oziroma delež, ki ga imajo osnovna sredstva v vseh sredstvih

podjetja. Vrednost kazalnika je odvisna od panoge, v kateri podjetje posluje. V kapitalsko intenzivnih panogah je tako vrednost kazalnika večja kot v delovno intenzivnih panogah. Povečanje vrednosti kazalnika pomeni, da podjetje skrbi za obnovo in rast, da je podjetje hitro raslo in so se relativno povečala gibljiva sredstva (zaloge, terjatve), kar ima pozitiven vpliv na obračanje sredstev. Povezava med načinom financiranja in vrednostjo kazalnika ni neposredna (Plantar, 2003, str. 26).

2. STOPNJA OBRATNOSTI INVESTIRANJA

Stopnja obratnosti investiranja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{OBRATNA SREDSTVA}}{\text{SREDSTVA}}$$

Obratna sredstva ustvarjajo skupaj s kratkoročnimi finančnimi naložbami gibljiva sredstva, pri tem kazalniku pa gre za predstavitev stopnje giblivosti sredstev, temveč le stopnje obratnih sredstev v vseh sredstvih. Obratna sredstva sestavljajo zaloge materiala, nedokončane proizvodnje, proizvodov in trgovskega blaga skupaj s predujmi za zaloge, kratkoročne in tudi dolgoročne poslovne terjatve ter denarna sredstva. Kot sestavino obratnih sredstev je mogoče šteti tudi kratkoročne aktivne časovne razmejitev; zajemajo predvsem kratkoročno odložene stroške in kratkoročno odložene odhodke (Turk, 2012, str. 63).

3. STOPNJA DOLGOROČNOSTI INVESTIRANJA

Stopnja dolgoročnosti investiranja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{DOLGOROČNA SREDSTVA}}{\text{SREDSTVA}}$$

Kazalnik izraža stopnjo udeležbe dolgoročnih sredstev v vseh sredstvih. V števcu imamo vsa stalna sredstva, k temu pa je potrebno prišteti še del gibljivih sredstev – dolgoročne poslovne terjatve (Benedik, 2003, str. 57).

4. STOPNJA KRATKOROČNOSTI INVESTIRANJA

Stopnja kratkoročnosti investiranja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KRATKOROČNA SREDSTVA} + \text{KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE}}{\text{SREDSTVA}}$$

Kazalnik nam pove udeležbo obratnih sredstev, kratkoročnih finančnih naložb in aktivnih časovnih razmejitev v sredstvih (Mayr, 2007, str. 144).

3.5 ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA

Pri teh kazalnikih primerjamo postavke sredstev z njihovimi viri in obratno. Njihova izraznost je bogata. Ti kazalniki so pomembni pri presojanju kvalitete financiranja (pokritost posameznih sredstev z ustreznimi viri financiranja) (Mayr, 2007, str. 146).

Več vrst kazalnikov vodoravnega finančnega ustroja je naštetih tudi v SRS 29, (2006).

AKTIVA (naložbenje)			PASIVA (viri financiranja, obveznosti do virov sredstev)	
RAZLIČNE VRSTE STALNIH SREDSTEV	STALNA SREDSTVA	REDSTVA	KAPITAL	RAZLIČNE OBLIKE KAPITALA
RAZLIČNE VRSTE OBRATNIH SREDSTEV	KRATKOROČNA SREDSTVA		OBVEZNOSTI	DOLGOROČNE REZERVACIJE
RAZLIČNE VRSTE OSTALIH GIBLJIVIH SREDSTEV				RAZLIČNE OBLIKE DOLGOROČNIH OBVEZNOSTI
				RAZLIČNE OBLIKE KRATKOROČNIH OBVEZNOSTI
SODILA VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA PRIKAŽUJEJO PRIMERJAVO MED RAZLIČNIMI POSTAVKAMI AKTIVE IN PASIVE				

*Tabela 6: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja v bilanci stanja
(Vir: Mayr, 2007, str. 146)*

1. KOEFICIENT KAPITALSKE POKRITOSTI OSNOVNIH SREDSTEV

Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KAPITAL}}{\text{OSNOVNA SREDSTVA (NEODPISANA VREDNOST)}}$$

Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev je eden izmed kazalnikov vodoravnega finančnega ustroja, ki prikazuje razmerje med aktivno in pasivno stanje bilance stanja. Kazalnik nam kaže, kolikšen delež lastniškega financiranja osnovnih sredstev. Zaželeno je, da so osnovna sredstva financirana z lastnim kapitalom oziroma dolgoročnimi posojili. Dobre vrednosti kazalnika so okoli 1 ali manjše. Če je

vrednost koeficienta manjša od 1, pomeni, da osnovna sredstva financirajo tudi drugi in da se v zvezi z njimi pojavljajo tudi dolgovi. Če je vrednost enaka 1, pomeni, da je vsa neodpisana vrednost financirana z lastnim kapitalom. Če je vrednost kazalnika večja od 1, pomeni, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva (Benedik, 2003, str. 60).

2. KOEFICIENT KAPITALSKE POKRITOSTI DOLGOROČNIH SREDSTEV

$$\frac{\text{KAPITAL}}{\text{DOLGOROČNA SREDSTVA}}$$

Stopnja kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev se izračuna po naslednji formuli:

Pri tem kazalniku tudi pričakujemo vrednost »1« ali več, saj normalno pričakujemo, da so dolgoročna sredstva financirana z lastnimi in tujimi dolgoročnimi viri sredstev. To sodilo je pomembno pri ugotavljanju kreditne sposobnosti (Mayr, 2007, str. 147).

3. KOEFICIENT DOLGOROČNE POKRITOSTI DOLGOROČNIH SREDSTEV

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KAPITAL} + \text{DOLGOROČNI DOLGOVI} + \text{DOLGOROČNE PČR}}{\text{DOLGOROČNA SREDSTVA}}$$

Ta kazalnik prikazuje kapitalno in dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in normalnih zalog. Vrednost »1« pove, da so dolgoročna sredstva in normalne zaloge v celoti financirane s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami (Mayr, 2007, str. 147).

4. KOEFICIENT NEPOSREDNE POKRITOSTI KRATKOROČNIH OBVEZNOSTI (hitri koeficient)

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{LIKVIDNA SREDSTVA}}{\text{KRATKOROČNE OBVEZNOSTI}}$$

Koeficient ima to slabost, da ne pove, ali je v danem trenutku plačilno sposobno in ali bo plačilno sposobno v bližnji prihodnosti, ampak nam pokaže razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi v danem trenutku. Priporočljiva vrednost kazalnika je 0,1, kar bi pomenilo, da ima podjetje vedno na voljo vsaj 10 % sredstev v najbolj likvidni obliki, to je v dobroimetju pri bankah ali blagajni. Tudi v primeru, ko je vrednost manjša od 0,1, lahko podjetje posluje brez likvidnostnih

težav in nima težav s plačilno sposobnostjo, saj lahko kratkoročni dolgovi zapadejo veliko kasneje, kot se bodo v podjetju zbrala dodatna denarna sredstva iz naslova prodaje zalog in poravnavanja terjatev do kupcev. Nasprotno pa kazalnik, večji od 1, ne zagotavlja v vsakem primeru likvidnosti podjetja. Težave s plačilno sposobnostjo podjetja lahko nastanejo, v kolikor med kratkoročnimi dolgovi ni zajet tisti del obroka dolgoročnega posojila, ki bo zapadel v naslednjih dneh, medtem ko je bil na bilančnem datumu izkazan še v okviru dolgoročnega dolga (Turk et al., 1999, 616).

5. KOEFICIENT POSPEŠENE POKRITOSTI KRATKOROČNIH OBVEZNOSTI (pospešeni koeficient)

Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{LIKVIDNA SREDSTVA + KRATKOROČNE TERJATVE}}{\text{KRATKOROČNE OBVEZNOSTI}}$$

Kazalnik je podoben hitremu koeficientu. Pri pospešenem koeficientu merimo pokritost kratkoročnih obveznosti z likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami. Normalno je pričakovanje, da bomo uspeli z unovčitvijo kratkoročnih terjatev pridobiti denar za plačilo kratkoročnih obveznosti. Vrednosti, večje od »1«, so dobre, saj kažejo, da bo podjetje svoje kratkoročne obveznosti plačalo z likvidnimi sredstvi in pričakovanimi prilivi iz naslova kratkoročnih terjatev. Rezultat, manjši od »1«, kaže, da podjetje z unovčitvijo kratkoročnih terjatev in razpoložljivimi likvidnimi sredstvi ne bo uspelo poravnati kratkoročnih obveznosti (Mayr, 2007, str. 148).

6. KOEFICIENT KRATKOROČNE POKRITOSTI KRATKOROČNIH OBVEZNOSTI (kratkoročni koeficient)

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{KRATKOROČNA SREDSTVA}}{\text{KRATKOROČNE OBVEZNOSTI}}$$

Kratkoročni koeficient kaže razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Pove nam zmožnost podjetja odplačevati obveznosti, ki zapadejo v enem letu, s sredstvi, ki so unovčljiva v enem letu. Za upnike je dobro, da je vrednost kazalnika čim višja, saj to pomeni, da je podjetje sposobno sproti odplačevati obveznosti. Po drugi strani pa poslovodstvo podjetja teži k nižji vrednosti kazalnika, saj previsoka vrednost lahko pomeni neučinkovito porabljen kapital podjetja, prevelike zaloge glede tekočih potreb ali pa neustrezno politiko kreditiranja kupcev (Šuštar, 2009, str. 52).

3.6 ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI OBRAČANJA

Pri teh kazalnikih se primerjajo stanja iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Prikazujejo hitrost obračanja posameznih sredstev. Merijo jo lahko v koeficientu ali v dnevih.

Poznavanje hitrosti obračanja posameznih sredstev je izrednega pomena za presojanje kvalitete poslovanja.

Obračanje lahko ponazorimo tudi s časom angažiranja posamezne kategorije med sredstvi oziroma viri sredstev v nekem podjetju. Izračuni temeljijo na primerjavi določene dinamične kategorije (prihodki, odhodki itd.) s statično kategorijo (npr. obratna sredstva, osnovna sredstva itd.). Statična kategorija ponazarja stanje neke kategorije v opazovanem trenutku, dinamična kategorija pa je vsota neke kategorije v določenem obdobju. Stanje neke kategorije se v času spreminja. Tako imamo npr. vsak dan različno stanje zalog, denarja itd., dinamična kategorija pa je praviloma odvisna od neke statične kategorije. Tako so bili prihodki od prodaje blaga uresničeni skozi celotno časovno obdobje. Prodani je bilo mogoče le to, kar smo imeli (zalogo). Prav lahko si zamislimo primer, ko smo imeli dolgo časa zalogo. V trenutku prodaje pa je nimamo več. Izračunamo kazalnik na določen dan npr. po prodaji in izračun upošteva nizko stanje zalog. Je pravilen? Ne. V izogib zmotam, ki so posledica zajemanja statične kategorije, moramo upoštevati povprečno stanje te kategorije v obdobju, v katerem je oblikovana dinamična kategorija. Tako pri dinamični kategoriji, ki je bila oblikovana v nekem poslovnem letu, upoštevamo povprečno stanje vsebinsko povezane statične kategorije. Povprečno stanje izračunamo iz čim več stanj. V praksi je običajno, da upoštevamo stanje na prvi dan opazovanega obdobja in nato stanje vsak zadnji dan meseca v opazovanem obdobju. Pri poslovnem letu tako upoštevamo 13 stanj. Upoštevanje povprečnega stanja zmanjšuje tveganja napačne vsebine izračunanih kazalnikov obračanja (Mayr, 2007, str. 149, 150).

Kazalnik obračanja izračunavamo kot koeficient ali kot čas vezave kategorije. Koeficient izračunamo s primerjavo dinamične kategorije s povprečnim stanjem statične kategorije. Izračunani kazalnik pove, kolikokrat v nekem obdobju se je neka kategorija obrnila. Pomembno je, da se pri izračunu upoštevajo vsebinsko povezane kategorije. Tako npr. vemo, da so terjatve iz poslovanja povezane s prihodki iz poslovanja. Zato, če nas zanima obračanje terjatev iz poslovanja, primerjamo ustvarjene prihodke v nekem obdobju s povprečnim stanjem terjatev iz poslovanja v istem obdobju (Mayr, 2007, str. 150).

Dneve vezave denarja izračunamo po naslednji formuli:

$$\text{Dnevi vezave denarja} = \text{dnevi vezave zalog} + \text{dnevi vezave terjatev} - \text{dnevi vezave obveznosti do dobaviteljev}$$

Krajši kot so dnevi vezave denarja, manjša je potreba po zunanjem financiranju, posledično pa se zmanjša tudi potreba po dolgoročnem financiranju kratkoročnih sredstev, zato bi moralo vsako podjetje stremeti k znižanju dni vezave denarja (Vrbinc, 2009, str. 20).

1. KOEFICIENT OBRAČANJA OBRATNIH SREDSTEV

Koeficient obračanja obratnih sredstev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{POSLOVNI ODHODKI – AMORTIZACIJA}}{\text{POVPREČNA STANJA OBRATNIH SREDSTEV}}$$

Kazalnik prikazuje, koliko odhodkov odpade na enoto obratnih sredstev. Lahko tudi rečemo: kolikokrat na leto se povprečno stanje obratnih sredstev obrne. Pri njegovem izračunu se priporoča uporabo povprečnega stanja obratnih sredstev (Mayr, 2007, str. 150).

2. KOEFICIENT OBRAČANJA ZALOG MATERIALA

Koeficient obračanja zalog materiala se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{PORABLJEN MATERIAL V LETU DNI (po NC)}}{\text{POVPREČNA ZALOGA MATERIALA}}$$

Koeficient nam pokaže, kolikokrat se je zaloga materiala obrnila v letu dni. Povprečno dobo vezave zalog materiala izračunamo tako, da letno število dni delimo s koeficientom obračanja zalog.

Metode vrednotenja zalog, ki jih predvidevajo SRS 4, so (http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=999/SRS_4_%96_ZALOG):

- metoda zaporednih cen FIFO,
- metoda tehtanih povprečnih cen,
- metoda drsečih povprečnih cen.

3. KOEFICIENT OBRAČANJA ZALOG GOTOVIH PROIZVODOV

Koeficient obračanja zalog gotovih proizvodov se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{PRODANI PROIZVODI V LETU DNI (po proizvodjalnih stroških)}}{\text{POVPREČNA ZALOGA PROIZVODOV}}$$

Koeficient pove, kolikokrat se je v letu dni obrnila zaloga proizvodov.

4. KOEFICIENT OBRAČANJA TERJATEV DO KUPCEV

Koeficient obračanja terjatev do kupcev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{PREJEMKI OD KUPCEV V LETU DNI}}{\text{POVPREČNO STANJE TERJATEV DO KUPCEV}}$$

Koeficient pove, kolikokrat so se v letu dni obrnile terjatve do kupcev.

Če letno število dni delimo s koeficientom obračanja terjatev do kupcev, dobimo rezultat, koliko časa je bil denar vezan pri kupcih, kar nam pove povprečen plačilni rok.

5. KOEFICIENT OBRAČANJA OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV

Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{POSLOVNI ODHODKI V LETU DNI}}{\text{POVPREČNO STANJE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV}}$$

Koeficient pokaže, v kolikšnem času v povprečju podjetje poplača svoje obveznosti.

Če letno število dni delimo s koeficientom obračanja obveznosti do dobaviteljev, nam pove povprečno dobo vezave obveznosti do dobaviteljev.

3.7 ANALIZA POSLOVANJA S KAZALNIKI GOSPODARNOSTI, DONOSNOSTI IN DOHODKOVNOSTI

3.7.1 Kazalnik gospodarnosti

Kazalniki gospodarnosti pojasnjujejo dosežene rezultate glede na vložke, ki so bili potrebni za njihovo ustvaritev. Čim večja je vrednost tega kazalnika, tem učinkovitejše je podjetje, saj je potrebni obseg dejavnosti ustvarilo z minimalnimi stroški. Pri kazalnikih gospodarnosti uporabljamo podatke iz izkaza poslovnega izida (Štefe, 2011, str. 61).

Da podjetje posluje gospodarno, mora biti vrednost kazalnika večja od 1, saj namreč le takrat njegovi poslovni prihodki presegajo odhodke poslovanja. Podjetje bi lahko izboljšalo vrednost kazalnika tako, da bi povečalo poslovne prihodke ali racionaliziralo stroške iz poslovanja. Nesporno je, da so prihodki odvisni od zunanjih dejavnikov, to pomeni od povpraševanja, panoge, v kateri podjetje posluje in vsako povečevanje cen ali količine prodanih proizvodov, blaga oziroma opravljenih storitev je odvisno od trga in ne od podjetja. Zato je za podjetje nujno potrebno, da stalno spremlja potrebe in povpraševanje na trgu in vlaga v raziskave in razvoj proizvodov in storitev z namenom iskanja novih proizvodov ter storitev. V primeru padanja vrednosti kazalnika gospodarnosti bo tako podjetje lahko izgubo prihodkov

nadomestilo s prodajo novih, tržno zanimivih proizvodov in storitev, lahko pa tudi z razširitvijo prodaje na tuje trge. Na drugi strani pa je zmanjševanje stroškov odvisno od notranjih dejavnikov, na katere lahko podjetje vpliva. Vendar ob tem naletimo na težavo, povezano z vprašanjem, katere stroške lahko podjetje racionalizira oziroma kje ima še rezerve, povezane z zmanjševanjem stroškov (Šuštar, 2009, str. 53).

1. KOEFICIENT GOSPODARNOSTI POSLOVANJA

Koeficient gospodarnosti poslovanja se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{POSLOVNI PRIHODKI}}{\text{POSLOVNI ODHODKI}}$$

Kazalnik prikazuje razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. V primeru, da so prihodki večji od odhodkov, ima vrednost večjo od »1«, in v primeru, da so odhodki večji od prihodkov, vrednost manjšo od »1«. Dobre so vrednosti nad »1« (Mayr, 2007, str. 152).

2. KOEFICIENT CELOTNE GOSPODARNOSTI

Koeficient celotne gospodarnosti se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{PRIHODKI}}{\text{ODHODKI}}$$

Kazalnik prikazuje gospodarnost celotnega poslovanja podjetja. Pove, koliko prihodkov smo ustvarili z enoto odhodkov. Dobre so vrednosti kazalnika nad »1«, saj to pomeni, da smo ustvarili več prihodkov kot odhodkov in s tem dobiček; velja pa tudi obratno. Če primerjamo vrednost kazalnika celotne gospodarnosti s kazalnikom gospodarnosti poslovanja, lahko ugotovimo vpliv neposlovnih dejavnosti, predvsem financiranja, na gospodarnost podjetja (Štefe, 2011, str. 61).

3.7.2 Kazalniki donosnosti

Dobiček podjetij je zelo pomemben kazalec, saj (Benedik, 2003, str. 33):

- če ni pričakovanega dobička, investitorji ne bodo vlagali v podjetje,
- dobiček omogoča reprodukcijo, kar pomeni rast in širjenje podjetja,
- če podjetje ne ustvarja zadovoljivega dobička ali prinaša celo izgubo, obstaja velika verjetnost, da bo prej ali slej nehalo delovati.

V izkazu poslovnega izida je dobiček izražen z absolutnim številom in je zato njegova izrazna vrednost majhna, zato ga je potrebno izraziti relativno s kazalniki dobičkonosnosti. Z njimi ugotavljamo razmerje med določenim donosom in

povprečnimi za to potrebni vlaganji. Večji kot bo kazalnik donosnosti, donosneje bo uporabljeno premoženje (Korošec, 2000. str. 190).

Računovodske usmeritve podjetja vplivajo na dobičkonosnost podjetja, zato je treba preveriti, ali vsebujejo kake nenavadne značilnosti, predvsem glede (Štefe, 2011, str. 61, 62):

- vrednotenja zalog (višja je vrednost zalog konec poslovnega obdobja, nižji so proizvodjalni stroški prodanih izdelkov. Vrednotenje zalog je do neke mere subjektivno, zato je v težkih poslovnih časih menedžment v skušnjavi, da poveča številke ali da postavke, ki jih je težko prodati, vsaj pogleda skozi rožnata očala. Če to stori, izboljša tekoče poslovanje na račun prihodnjih rezultatov),
- amortizacije (nižja je obračunana amortizacija v določenem letu, višja je knjigovodska vrednost dolgoročnih sredstev, ki se prenese v prihodnja leta, in višji je dobiček.)

Pri razlagi kazalnika donosnosti kapitala moramo previdni, saj je v imenovalcu kazalnika upoštevana knjigovodska vrednost kazalnika, ki pa je običajno drugačna od tržne vrednosti. Razumevanje kazalnika v smislu, da delničarji lahko zaslužijo takšno donosnost, kot jo kaže kazalnik, je napačna. Poleg tega moramo vedeti, da (Benedik, 2003, str. 43):

- Kazalnik prikazuje stanje eno leto nazaj, kar pomeni, da zanemarja uspešnost dolgoročnih odločitev. Nekatere odločitve dajejo pozitivne učinke šele po določenem obdobju. Na primer pri uvedbi novega proizvoda oziroma programa je na kratki rok vrednost tega kazalnika slaba, čeprav se na daljše obdobje njegova vrednost lahko izboljša.
- Kazalnik ne kaže, kakšno poslovno in finančno tveganje je povezano z doseganjem izraženega dobička. Z visokim zadolževanjem lahko podjetje doseže visoko vrednost kazalnika, pri tem pa je poslovanje podjetja zaradi visoke vrednosti dolga izredno tvegano. Višje tveganje je povezano z ustreznim nagrajevanjem lastnikov, kar je vidno v višjih pričakovanih kapitalskih dobičkih. Tudi hitra rast podjetja ugodno vpliva na kazalnik čiste dobičkonosnosti kapitala, vendar podjetje lahko zaide v težave plačilne nesposobnosti, kar zopet povečuje tveganje poslovanja podjetja.

1. KOEFICIENT ČISTE DOBIČKONOSNOSTI KAPITALA (ROE)

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{ČISTI DOBIČEKI}}{\text{POVPREČNI KAPITAL (brez čistega PI poslovnega leta)}}$$

Kazalnik prikazuje stopnjo donosnosti kapitala. Z drugimi besedami – prikazuje

dobiček oziroma čisti dobiček na enoto kapitala. Nekateri avtorji uvrščajo ta kazalnik med najpomembnejše kazalnike (Mayr, 2007, str. 155).

2. KOEFICIENT ČISTE DOBIČKONOSNOSTI SREDSTEV (ROA)

Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{ČISTI DOBIČEK V POSLOVNEM LETU}}{\text{POVPREČNO STANJE SREDSTEV}}$$

Kazalnik nam pove, kako uspešno je bilo poslovanje pri upravljanju s sredstvi podjetja. SRS 29 opredeljuje kazalnik kot koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev. V števcu se uporablja dobiček iz poslovanja. Tako izražena dobičkonosnost sredstev kaže uspešnost uporabe sredstev podjetja, ne glede na to, kako in s kakšnimi stroški so bila pridobljena, in ne glede na višino obdavčenja. Vrednost kazalnika se povečuje (zmanjša), če se poveča (zmanjša) čisti dobiček (Šuštar, 2009, str. 55, 56).

3. KOEFICIENT DIVIDENDNOSTI OSNOVNEGA KAPITALA

Koeficient dividendnosti osnovnega kapitala se izračuna po naslednji formuli:

$$\frac{\text{VSOTA DIVIDEND ZA POSLOVNO LETO}}{\text{POVPREČNI OSNOVNI KAPITAL}}$$

O dividendah govorimo pravzaprav le pri delniških družbah, zato je ta kazalnik lahko zanimiv za sprotno presojo uspešnosti vlaganja v takšno organizacijo. Dividende se seveda lahko obračunavajo in izplačujejo tudi za leto, v katerem je bilo malo čistega dobička, če v organizaciji posegajo po nerazporejenem čistem dobičku iz prejšnjih let (Turk, 2012, str. 70).

Kazalnik izraža razmerje med vsoto dividend za poslovno leto in povprečnim kapitalom. Pove, kolikšen del osnovnega kapitala predstavljajo dividende. Pomemben je zato, ker prikazuje politiko dividend, ki jo v določenem obdobju vodi posamezno podjetje (Šuštar, 2009, str. 55).

3.7.3 Kazalniki dohodkovnosti

Med kazalnike, ki izražajo uspešnost poslovanja, spadajo tudi kazalniki dohodkovnosti. Z njimi pokažemo, kako uspešni so bili zaposleni delavci, ki so bili vključeni v proizvodni proces, tako za podjetje kot osebno. Za te kazalnike je značilno, da imajo v imenovalcu dohodek ali povprečno število zaposlenih (Benedik, 2003, str. 49).

Dohodek je po svoji vsebini najbližji dodani vrednosti. V podjetju predstavlja razliko med prihodki in tistimi odhodki, ki izvirajo iz trošenja delovnih sredstev, predmetov dela in tujih storitev. Dohodek se deli zaposlencem v obliki plač ipd., kreditodajalcem, lastnikom (dividende) in podjetju (rezerve, različne oblike kapitala oblikovanega iz dobička) (Mayr, 2007, str. 156).

4 ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA VCT, D. O. O.

4.1 PREDSTAVITEV PODJETJA VCT, D. O. O.

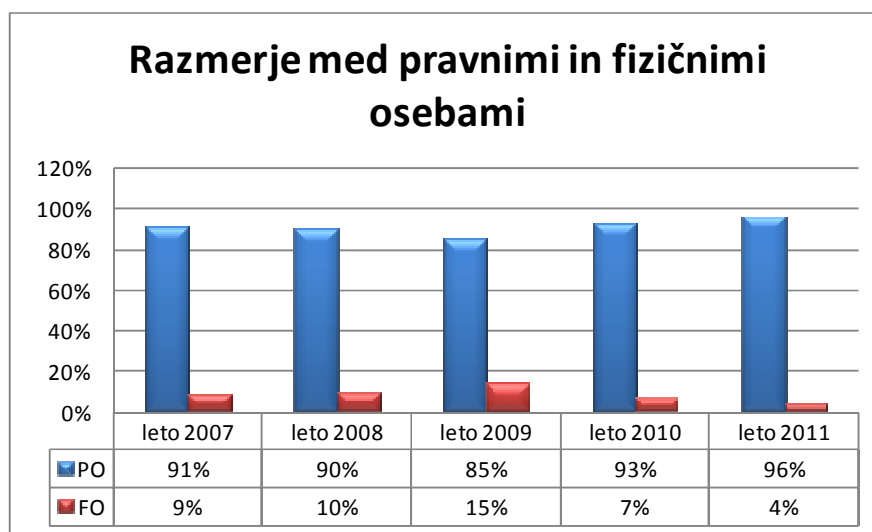
VCT, d. o. o., iz Idrije je družba z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d. o. o.), ki je bila ustanovljena leta 2002, ko se je iz s. p. preoblikovala d. o. o. Direktor Ivan Vidmar je bil do konec leta 2011 edini lastnik družbe, nato pa je delež predal ženi. Osnovni kapital podjetja znaša 8.763 evrov. Po ZGD – 1 (55. člen) je družba uvrščena med mikro podjetja.

Glavna dejavnost je prodaja računalniške opreme. Pretežno se ukvarja tudi s prodajo potrošnega materiala za tiskalnike. Poleg prodaje tovrstne opreme pa strankam nudijo tudi tehnično podporo in svetovanje.

V podjetju so bili na dan 31. 12. 2011 štirje zaposleni. Med zaposlenimi je tudi lastnik podjetja, ki opravlja funkcijo direktorja.

Direktorju sta podrejena dva serviserja, ki opravljata servis v podjetju in na terenu, ter računovodja, ki opravlja računovodska dela.

Med kupce sodijo predvsem podjetja in šole. Majhen delež pa tvorijo tudi fizične osebe.

Slika 2: Struktura pravnih in fizičnih oseb med kupci VCT, d. o. o. (Vir: Lastni)

Konkurenca je na slovenskem trgu velika. V Idriji, kjer deluje, ima kar dva konkurenta. To sta Comcom, d. o. o., in Almapek, d. o. o.

4.2 ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

V nadaljevanju bomo iz podatkov v računovodskih izkazih od leta 2007 do 2011 izračunali nekatere računovodske kazalnike, komentirali njihove vrednosti in na ta način analizirali poslovanje podjetja VCT, d. o. o., skozi navedeno obdobje.

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapital	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
Obveznosti do virov sredstev	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja lastniškosti financiranja	52 %	58,35 %	73,78 %	67,67 %	66,15 %
Dolgovi	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Obveznosti do virov sredstev	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja dolžniškosti financiranja	48 %	41,65 %	26,12 %	32,33 %	33,85 %
Kapital+dolgoročni dolgovi+dolgoročne PČR	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
Obveznosti do virov sredstev	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja dolgoročnosti financiranja	52 %	58,35 %	73,88 %	67,67 %	66,15 %
Vsota kratkoročnih dolgov	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Obveznosti do virov sredstev	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja kratkoročnosti financiranja	48 %	41,65 %	26,12 %	32,33 %	33,85 %
Dolgovi	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Kapital	39.744	46.497	43.625	47.404	47.470
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja (finančni vzvod)	0,92	0,71	0,35	0,48	0,51

Tabela 7: Kazalniki stanja financiranja podjetja VCT, d. o. o.

(Vir: Lastni izračuni)

Iz kazalnikov stopnje lastniškosti in dolžniškosti financiranja lahko razberemo, da poslovanje podjetja ni ogroženo, saj ni preveč finančno odvisno od tujih virov in je v večini financirano iz lastnih virov. Priporočljiva vrednost kazalnika je 50 %.

Kot prikazuje Tabela 1, se je stopnja dolgoročnosti financiranja v prikazanih letih gibala od 52 % do 73,88 % leta 2009, nato se je v naslednjih letih nekoliko znižala, ampak je še vedno visoka. Leta 2009, ko je bila stopnja najvišja, je podjetje svoja sredstva financiralo v višini približno 74 % z dolgoročnimi viri, s kratkoročnimi pa 26 %. Vrednost stopenj lastniškosti in dolgoročnosti financiranja je v prikazanih letih enaka. V obeh kazalnikih je pri izračunu uporabljen samo kapital, saj drugih postavk v dolgoročnih virih (dolgoročni dolgovi, dolgoročne PČR) podjetje ne izkazuje.

Zaključimo lahko, da je poslovanje s takšnim podjetjem varno, saj ima več dolgoročnih virov, ki so »kvalitetni viri«, kot pa tujih in kratkoročnih virov. Ocenjujemo, da podjetje ne bi smelo imeti težav s plačilno sposobnostjo.

	2007	2008	2009	2010	2011
Osnovna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
Sredstva	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja osnovnosti investiranja	30,19 %	19,80 %	15,71 %	9,28 %	5,74 %
Obratna sredstva	52.971	63.459	49.440	62.588	67.247
Sredstva	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja obratnosti investiranja	69,32 %	79,79 %	83,72 %	89,35 %	93,71 %
Dolgoročna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
Sredstva	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja dolgoročnosti investiranja	30,19 %	19,80 %	15,71 %	9,28 %	5,74 %
Kratkoročna sredstva+kratkoročne AČR	53.342	63.787	49.775	63.546	67.644
Sredstva	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
Stopnja kratkoročnosti investiranja	69,81 %	80,20 %	84,29 %	90,72 %	94,26 %

*Tabela 8: Kazalniki stanja investiranja podjetja VCT, d. o. o.
(Vir: Lastni izračuni)*

Vrednost osnovnih sredstev se zmanjšuje iz leta v leto, kot je prikazano v tabeli. Podjetje ima zelo malo osnovnih sredstev, novih pa zaradi finančnih težav ne kupuje. Delež vseh osnovnih sredstev ob koncu leta 2007 je bil 30,19 %, leta 2011 pa 5,74 %.

Podjetje uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja.

Enakomerno časovno amortiziranje izhaja iz predpostavke, da se amortizacije obračunava glede na dobo koristnosti sredstva in ne glede na intenzivnost njegove uporabe. Uporabljamo jo pri tistih opredmetenih osnovnih sredstvih, kjer predpostavljamo, da sredstvo prenaša svojo vrednost na poslovne učinke enakomerno znotraj svoje dobe koristnosti. Letni znesek amortizacije je znotraj dobe koristnosti vedno enak (Kotnik, 2006, str. 15).

Čeprav je stopnja neodpisane vrednosti osnovnih sredstev zelo majhna, to še ne predstavlja ovir za poslovanje podjetja, saj trenutno »stara« oprema še ne povzroča težav za poslovanje.

V zadnjih letih se je stopnja obratnih sredstev zelo povečala. To je predvsem posledica povečanja kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev, ki se iz leta v leto povečujejo.

Iz Tabele 2 je opaziti trend padanja dolgoročnih sredstev v vseh sredstvih podjetja. Iz izračunov lahko vidimo tudi, da je imelo podjetje leta 2011 le še 5,74 % dolgoročnih sredstev in kar 94,26 % kratkoročnih. Stopnja osnovnosti investiranja in stopnja dolgoročnosti investiranja sta enaki, ker ima podjetje med dolgoročnimi sredstvi samo osnovna sredstva. Dolgoročne AČR, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe ter dolgoročne poslovne terjatve pa imajo v bilanci stanja vrednost nič.

Med kratkoročnimi sredstvi ima podjetje zaloge materiala, denarna sredstva, največ pa kratkoročnih poslovnih terjatev. Poslovne terjatve so bile v letu 2007 31.665 evrov, konec leta 2011 pa so se terjatve povečale za 85 % in so znašale 58.677 evrov. Iz tega lahko ocenimo, da podjetje ne prejme potrebnih likvidnih sredstev za pravočasno plačilo svojih kratkoročnih obveznosti.

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapital	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
Osnovna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	1,72	2,95	4,70	7,29	11,53
Kapital	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
Dolgoročna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev	1,72	2,95	4,70	7,29	11,53
Kapital+dolgoročni dolgovi+rezervacije+dolgoročne PČR	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
Dolgoročna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	1,72	2,95	4,70	7,29	11,5
Likvidna sredstva	12.184	3.648	858	2.228	2.618
Kratkoročne obveznosti	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Hitri koeficient	0,3	0,1	0,05	0,09	0,1
Likvidna sredstva+kratkoročne terjatve	43.849	50.207	40.490	55.479	61.295
Kratkoročne obveznosti	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Pospešeni koeficient	1,2	1,5	2,6	2,4	2,5
Kratkoročna sredstva	52.971	63.459	49.440	62.588	67.247
Kratkoročne obveznosti	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
Kratkoročni koeficient	1,4	1,9	3,2	2,8	2,8

Tabela 9: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja podjetja VCT, d. o. o.

(Vir: Lastni izračuni)

Iz izračunov koeficienta kapitalske pokritosti osnovnih sredstev lahko vidimo, da so bila v vseh petih letih celotna osnovna sredstva financirana s kapitalom, kar je za podjetje dobro, saj nima najetih posojil za financiranje osnovnih sredstev. V izračunu kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev lahko vidimo, da je podjetje v vseh obravnavanih letih z lastnimi viri financiranja pokrivalo dolgoročna sredstva. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev je bil vsa obravnavana leta višji od »1«. Iz tega sklepamo, da ima podjetje dovolj dolgoročnih virov za financiranje dolgoročnih sredstev in da je podjetje finančno stabilno.

Hitri koeficient je v vseh petih letih pod vrednostjo »1«, kar kaže na slabo plačilno sposobnost. Predvidevali bi lahko, da podjetje ne bo moglo plačevati svojih obveznosti. Problem je zlasti v tem, da ima podjetje v zadnjih letih neredne denarne prilive od terjatev do kupcev.

Pri pospešenem koeficientu smo ugotovili, da je bila vrednost v vseh petih letih nad povprečno vrednostjo »0,8«. Njegova vrednost je leta 2007 znašala 1,2, kar pomeni, da je imelo podjetje tega leta dovolj kratkoročnih sredstev za financiranje kratkoročnih obveznosti. Podjetje je imelo na dan 31. 12. 2011 vrednost tega koeficienta 2,5, kar bi pomenilo, da je podjetje lahko vse kratkoročne obveznosti plačalo z likvidnimi sredstvi, ter prilive, ki so bili pričakovani s strani kratkoročnih poslovnih terjatev. Vendar pa lahko vrednost koeficienta tudi zavaja, saj je bila vrednost previsoka, kar pomeni, da ima podjetje v poslovnih terjatvah vezanih veliko več sredstev, kot pa jih potrebuje za poravnavo zapadlih kratkoročnih obveznosti. Da to ni najbolj ekonomično, lahko razberemo tudi iz kratkoročnega koeficienta, saj je bil tudi ta na dan 31. 12. 2011 zelo visok. Sklepali bi lahko, da je podjetje sposobno odplačevati kratkoročne obveznosti, za vodstvo podjetja pa to ni najbolj ugodno, saj lahko visoka vrednost koeficienta pri terjatvah do kupcev pokaže na neustrezno kreditiranje kupcev.

	2007	2008	2009	2010	2011
Poslovni odhodki-amortizacija	281.046	301.482	197.637	167.703	159.754
Povprečno stanje obratnih sredstev	44.226	63.787	49.775	63.546	67.644
Koeficient obračanja obratnih sredstev	6,35	4,72	3,9	2,64	2,36
Dnevi vezave obratnih sredstev	57	77	94	138	155
Porabljen material v letu dni	160.676	185.321	94.092	90.871	64.562
Povprečna zaloga materiala	9.122	13.252	8.950	7.109	5.952
Koeficient obračanja zalog	17,61	13,98	10,51	12,78	10,85
Dnevi vezave zalog materiala	21	26	35	29	34
Prejemki od kupcev v letu dni	299.557	324.187	193.754	175.734	158.925
Povprečno stanja terjatev do kupcev	31.665	46.559	39.632	53.251	58.677
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	9,46	6,96	4,89	3,3	2,71
Dnevi vezave terjatev do kupcev	36	52	75	110	134
Poslovni odhodki v letu dni	290.409	311.002	204.698	171.377	162.527
Povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev	36.670	33.125	15.427	22.646	23.149
Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	7,92	9,39	13,27	7,57	7,02
Dnevi vezave obveznosti do dobaviteljev	46	39	28	48	52

Tabela 10: Kazalniki obračanja podjetja VCT, d. o. o.

(Vir: Lastni izračuni)

Iz Tabele 4 je razvidno, da je koeficient obračanja obratnih sredstev v letu 2007 znašal 6,35, kar pomeni, da so se obratna sredstva obrnila 6,35-krat v letu oziroma je obrat obratnih sredstev trajal 57 dni. V letu 2011 pa je bila vrednost koeficienta manjša za skoraj 63 %. Na to razliko so vplivali odhodki, ki so se v letu 2011 zmanjšali za 45,15 %.

Na vrednost zalog in koeficient obračanja zalog ima podjetje vpliv z izborom metode vrednotenja zalog. Podjetje zaloge vrednoti po FIFO metodi. Metoda zaporednih (prvih) cen (angl. first – in, first – out) zahteva, da podjetje za nabavo vedno upošteva dejansko nabavno ceno, porabilo bo pa najprej tisto blago, ki je bilo najprej nabavljeno. Torej bo poraba obračunana po prvi nabavni ceni, vse dokler se ne

porabijo količine prve nabave, naslednja poraba bo obračunana po drugi nabavni ceni itd. (Kastelic, 2006, str. 17).

Koeficient obračanja zalog materiala kaže, da so se v letu 2007 zaloge materiala obrnile 17,61-krat, v letu 2011 pa 10,85-krat. To zmanjšanje lahko pomeni slabšanje upravljanja z zalogami materiala in počasnejše kroženje materiala, kar negativno vpliva na denarni tok. Vrednost koeficienta se je v letu 2011 glede na leto 2007 zmanjšala za 38,38 %, kar pomeni, da so se zaloge materiala obrnile v povprečju 34 dni.

V Tabeli 4 smo izračunali tudi koeficient obračanja terjatev do kupcev in smo ugotovili, da je trend vezave v obravnavanih letih v naraščanju. V letu 2007 so se terjatve obrnile 9,46-krat. To pomeni, da so za obrat iz terjatev v denarna sredstva potrebovale 36 dni. Do leta 2011 je trend padel za 71,35 %. Iz tega lahko sklepamo, da podjetje ni uspešno pri izterjavi terjatev, saj je svoje kupce v letu 2011 kreditiralo kar 134 dni. To je za podjetje dokaj neugodno, saj se rok plačila, ki ga postavlja svojim kupcem, giblje od 7 do 30 dni. Posledica neplačila kupcev lahko podjetju prinese manj denarnih sredstev in s tem likvidnostne težave.

Pri izračunu koeficienta obračanja obveznosti do dobaviteljev lahko razberemo, da podjetje podaljšuje rok plačila obveznosti.

Povprečno valuto pri dobaviteljih ima podjetje v vseh obravnavanih letih približno 30 dni.

Če primerjamo koeficient obračanja terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev, vidimo, da je podjetje v letu 2007 od kupcev prejelo plačilo 10 dni prej, kot pa je podjetje plačevalo svoje obveznosti. V letu 2011 pa je podjetje 82 dni prej plačalo svoje obveznosti, kot pa je prejelo plačila kupcev.

V zadnjih dveh letih se je plačilo obveznosti v dnevih nekoliko zvišala, na kar pa vpliva povišanje dni, ko podjetje čaka na plačila kupcev.

	2007	2008	2009	2010	2011
Poslovni prihodki	301.147	324.187	Podjetje je poslovalo z izgubo	175.734	Podjetje je ugotovilo izgubo iz poslovanja
Poslovni odhodki	290.409	311.002		171.377	
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,04	1,04		1,03	
Prihodki	301.325	324.207	Podjetje je poslovalo z izgubo	175.820	162.730
Odhodki	290.587	314.656		171.740	162.623
Koeficient celotne gospodarnosti	1,04	1,04		1,02	1
Čisti dobiček	8.186	6.663	Podjetje je poslovalo z izgubo	3.779	66
Povprečno stanje sredstev	76.414	79.532		70.050	71.760
Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)	10,71 %	8,38 %		5,39 %	0,09 %
Čisti dobiček	8.186	6.663	Podjetje je poslovalo z izgubo	3.779	66
Povprečni kapital	31.558	30.744		43.625	47.404
Koeficient čiste donosnosti kapitala (ROE)	25,94 %	16,76 %		8,66 %	0,13 %

Tabela 11: Kazalniki gospodarnosti in donosnosti podjetja VCT, d. o. o.

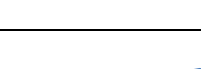
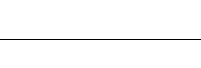

(Vir: Lastni izračuni)

Izračuni kažejo, da je podjetje v letih 2007, 2008, 2010 in 2011 v celoti poslovalo gospodarno, saj so vsi koeficienti nad 1. V letu 2009 je bila izguba, zato izračun tega koeficienta ni mogoč.

Iz izračunanih kazalnikov lahko vidimo, da se donosnost sredstev podjetja iz leta v leto manjša. Leta 2007 je donosnost sredstev znašala 10,71 %, v letu 2011 pa ta koeficient znaša le 0,09 %. To pomeni, da podjetje z enoto vloženih sredstev ne pridela ničesar.

Tudi donosnost kapitala se iz leta v leto zmanjšuje. Leta 2007 je bila vrednost koeficienta 25,94 %, kar pomeni, da je podjetje pri poslovanju doseglo na vsakih 100 evrov približno 26 evrov dobička. Do leta 2011 se je vrednost čiste donosnosti kapitala zmanjšala in je znašala samo 0,13 %, kar pomeni, da je podjetje pri poslovanju doseglo na vsakih 100 evrov vloženega kapitala le 0,13 evrov dobička.

V Tabeli 6 zaradi boljše preglednosti nad gibanjem kazalnikov v proučevanih letih prikazujemo še trend nekaterih izbranih kazalnikov.

Tabela	Kazalnik	Trend
1.	Stopnja lastniškosti financiranja	
1.	Stopnja dolgoročnosti financiranja	
2.	Stopnja osnovnosti investiranja	
2.	Stopnja obratnosti investiranja	
2.	Stopnja dolgoročnega investiranja	
3.	Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev	
3.	Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	
3.	Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti	
3.	Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	
4.	Koeficient obračanja terjatev do kupcev	
4.	Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	
5.	Koeficient čiste donosnosti kapitala (ROE)	
5.	Koeficient gospodarnosti poslovanja	
5.	Koeficient celotne gospodarnosti	

5.	Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)	
----	---	--

Tabela 12: Kazalniki poslovanja podjetja VCT, d. o. o.

(Vir: Lastni)

Iz zgornje tabele razberemo, da je trend naraščanja oziroma padanja v obdobju 2007–2011 še posebej izrazit pri naslednjih kazalnikih:

- Stopnja osnovnosti investiranja: iz trenda lahko razberemo, da je najvišjo stopnjo dosegel v letu 2007, ko je podjetje imelo največ osnovnih sredstev. V naslednjih letih pa je delež padel, ker je stopnja neodpisane vrednosti osnovnih sredstev zelo majhna.
- Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev: pri proučevanju trenda lahko razberemo, da je le-ta ugoden, saj koeficient iz leta v leto narašča. To pomeni, da podjetje vsa osnovna sredstva financira s kapitalom in zato podjetje ne potrebuje posojil za financiranje osnovnih sredstev.
- Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti: najnižjo vrednost je imelo podjetje leta 2007, nato je v letu 2008 in 2009 vrednost narasla. Leta 2010 in 2011 pa je trend zopet padel in ostal na isti ravni, kar pomeni, da je podjetje sposobno odplačevati kratkoročne obveznosti.
- Pospešeni koeficient: trend tega kazalnika nam pokaže, da je bil ta najnižji leta 2007. V naslednjih letih se je koeficient povečal. Najvišji delež pri likvidnih sredstvih predstavljajo kratkoročne poslovne terjatve, ki se iz leta v leto povečujejo in lahko podjetju prinesejo težave z likvidnostjo.
- Koeficient obračanja terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev: trend teh dveh kazalnikov nam pokaže, da trend v proučevanih letih narašča, kar lahko kaže na težave pri plačilni sposobnosti.
- Čista dobičkonosnost sredstev: trend nam pove, da je od leta 2007 čista dobičkonosnost sredstev padala, v letu 2009 pa je dosegla dno, saj je podjetje poslovalo z izgubo. Leta 2010 se je zvišal, v naslednjem letu pa je zopet padel, kar pomeni, da je podjetje neuspešno pri vlaganju sredstev, saj z njimi ni pridelalo skoraj ničesar.
- Čista donosnost kapitala: trend nam kaže podobno sliko kot pri predhodnem kazalniku. Najvišjo raven je dosegel leta 2007, nato se je manjšal vse do leta 2009, ko je bil najnižji, saj je takrat podjetje poslovalo z izgubo. Leta 2010 se je zvišal, nato pa je naslednje leto zopet padel, ko podjetje na enoto vloženega kapitala ne ustvari skoraj nobenega dobička.

5 ZAKLJUČEK

Namen diplomske naloge je bil analizirati poslovanje podjetja VCT, d. o. o., v letih od 2007 do 2011 ter na osnovi izračunanih kazalnikov ugotoviti uspešnost poslovanja ter določiti dejavnike, ki so vplivali na poslovanje.

Z računovodskim analiziranjem smo pridobili vrsto koristnih informacij o poslovanju podjetja. Panoga, s katero se podjetje ukvarja, iz leta v leto narašča, s tem pa tudi konkurenca. Analiza nam je dala določene podatke, iz katerih je razvidno poslovanje podjetja, ter razkrila podatke, ki kažejo na pomanjkljivosti, na katere bo moglo biti podjetje v prihodnosti bolj pozorno. Čeprav podjetje vseskozi ni imelo težav z likvidnostjo, bi bilo dobro, če bi podjetje uspešneje izterjalo denar od kupcev, ker jih podjetje preveč časa kreditira, kar nam je pokazal koeficient obračanja terjatev do kupcev.

Kazalniki stanja financiranja nam povedo, da podjetje ni preveč odvisno od tujih virov in je v večini financirano iz lastnih virov, vendar pa je podjetje iz leta v leto bolj zadolženo. V letu 2011 je podjetje na 100 evrov kapitala imelo 51 evrov dolgov.

Kazalniki stanja investiranja povedo, da se delež osnovnih sredstev zmanjšuje. Podjetje ima večino osnovnih sredstev že v celoti amortiziranih, novih pa ne kupuje. Stopnja obratnosti se povečuje zaradi kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev. V vseh sredstvih dolgoročna sredstva padajo, kratkoročna se višajo.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja povedo, da je imelo podjetje visoko stopnjo kapitalskega kritja sredstev. Kar bi pomenilo, da v proučevanem obdobju ne bi smelo imeti likvidnostnih težav, a smo pri hitrem kazalniku ugotovili, da je podjetje imelo malo likvidnih sredstev v primerjavi s kratkoročnimi obveznostmi. To pa bi posledično lahko pomenilo težave z likvidnostjo. Čeprav je bil ta kazalnik nizek, pa nam kratkoročni koeficient pove, da je podjetje vse svoje kratkoročne obveznosti plačalo s kratkoročnimi terjatvami.

Kazalniki obračanja padajo, kar pomeni slabše upravljanje z obratnimi sredstvi. Obrat obratnih sredstev se je v petih letih povečal za 63 %. To pomeni, da je v letu 2007 za en obrat obratnih sredstev podjetje rabilo 57 dni, v letu 2011 pa 155 dni. Čas vezave zalog se je povečal za 1,63 %. V letu 2011 se zaloge obrnejo vsakih 34 dni. Čas vezave terjatev do kupcev se je povečal iz 36 na 134 dni. Čas vezave obveznosti do dobaviteljev se je povečal iz 46 na 52 dni. Ocenjujemo, da je podjetje prav zaradi razlike med obračanjem terjatev in obveznostmi imelo občasne likvidnostne težave. Da bi izboljšali navedeno neugodno razmerje, podjetju predlagamo, da pred prodajo blaga od kupcev zahteva določen del plačila z avansom. Tako bi podjetje prejelo potrebna likvidna sredstva, kar bi lahko pomenilo večjo sprotno plačilno sposobnost.

V vseh obravnavanih letih je podjetje z izgubo poslovalo samo leta 2009, kar je bila posledica povišanja odhodkov. To so bili predvsem poslovni odhodki. Povečanje odhodkov v letu 2011 pa je posledica tega, da je podjetje zaposlilo dodatnega delavca. V tem letu pa so se zmanjšali tudi prihodki. Tukaj bi si lahko postavili vprašanje, ali podjetje sploh potrebuje toliko delavcev, saj število le-teh ne prinese podjetju toliko prihodkov, kot jih je leta poprej z enim delavcem manj.

Donosnost kapitala se zmanjšuje, saj je v zadnjem letu znašala le 0,13 %, kar pomeni, da je podjetje pri poslovanju doseglo le 0,13 evrov dobička na 100 evrov vloženega kapitala. Povprečna donosnost kapitala konkurenčnega podjetja v letu 2011 je bila 12,85 %. Podjetje mora izboljšati dobičkonosnost kapitala.

Na podlagi izračunanih kazalnikov lahko vidimo, da je bilo podjetje od vseh obravnavanih let najbolj uspešno v letu 2007. Ustvarilo je 301.325,00 evrov prihodkov, poslovali so gospodarno ter ustvarili dobiček v vrednosti 8.186,00 evrov. Da bi izboljšali rezultate preteklih let, bo vodstvo podjetja moralo razmisliti o nekaterih izboljšavah pri poslovanju. Nekaj koristnih informacij za sprejem ukrepov ponuja opravljena analiza poslovanja z računovodskimi kazalniki, ne gre pa zanemariti tudi dejstva, da so na slovenskem trgu v današnjem času zelo zaostrene gospodarske razmere, zato bo izboljšanje poslovanja velik izziv za poslovodstvo podjetja.

LITERATURA IN VIRI

1. Benedik, B., (2003). *Ugotavljanje uspešnosti podjetij z računovodskimi kazalniki*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Dobeic, E. in Kolarič, B., (1994). *Računovodstvo 1*. Ljubljana: DZS.
3. Gates, S., (1993). *101 Business Ration*. Scottsdale: McLane Publications.
4. Harrington, D. R., (1993). *Corporate Financial Analysis*. 4th edition. Irwin: Homewood.
5. Helfert, E. A., (2000). *Techniques Of Financial Analysis*. 10th. Edition. Singapore: McGrawHill Higher Education.
6. Hočevar, M., Glažar, T., Gostiša, M., Okorn, T. in Ravnikar, M., (2004, 2006). *Praktični vodič po računovodstvu*. Ljubljana: Založba Verlag Dashofer.
7. Hočevar, M., Igličar, S. in Zaman, M., (2000). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Horvat, T., (2003). *Priprava razkritij v letnem poročilu gospodarske družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij in finančnikov Slovenije.
9. Igličar, A. in Hočevar, M., (1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
10. Kastelic, R., (2006). *Upravljanje z zalogami trgovskega blaga*. Diplomsko delo. Pridobljeno 20.8.2012 z naslova <http://ebookbrowse.com/kastelic-robert-20070905-pdf-d115946110>.
11. Kavčič, S., (1997). *Računovodske informacije za zunanje uporabnike*. V Simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu in poslovnih financah. Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
12. Koletnik, F., (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc)*. Maribor: Ekonomska poslovna fakulteta.
13. Korošec, B., (2000). *Računovodstvo za managarje in podjetnike*. Maribor: Ekonomska poslovna fakulteta.
14. Kotnik, L., (2006). *Računovodski in davčni vidik poslovanja z opredmetenimi osnovnimi sredstvi*. Diplomsko delo. Pridobljeno 12.9.2012 z naslova http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/kotnik2564.pdf.
15. Letna poročila podjetja VCT, d. o. o., za leta 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.
16. Mayr, B., (2003). *Uvod v računovodsko proučevanje in proučevanje*. Pridobljeno 17.8.2012 z naslova <http://www.vsr.si/clanki/UVOD%20V%20RACUNOVODSKO%20POROCANJE%20IN%20PROUCEVANJE.pdf>.
17. Mayr, B., (2007). *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Abeceda storitve.
18. Mayr, B. in Kamenšek, D. *Branje računovodskih poročil od obrazca do vsebine*. Pridobljeno 20.8.2012 z naslova <http://www.vsr.si/clanki/Bilanca%20stanja.pdf>.
19. Mramor, D., (1994). *Analiza kreditne sposobnosti podjetij*. Ljubljana: CISEF.
20. Racunovodja.com. SRS – 4 Zaloge. Pridobljeno 15.8.2012 z naslova http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=999/SRS_4_??_ZALOGES.

21. Slovenski inštitut za revizijo. *Slovenski računovodski standardi*. Pridobljeno 15.8.2012 z naslova <http://www.si-revizija.si/publikacije/index.php>.
22. Štefe, E. (2011), *Analiza bilanc z revizijo*. Interno šolsko gradivo za višjo strokovno šolo, program ekonomist, modul računovodstvo za gospodarstvo.
23. Šuštar, R. (2009). *Analiza bilanc in revizija*. Ljubljana: Zavod IRC.
24. Turk, I., (1999). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij in finančnikov.
25. Turk, I., (2012). *Računovodsko proučevanje in uporaba temeljnih računovodskih kazalnikov*. IKS – revija za računovodstvo in finance 9/2012. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. Vrbinc, D. *Analiza plačilne sposobnosti podjetja X*. Diplomsko delo. Pridobljeno 20.8.2012 z naslova http://www.cek.ef.uni-lj.si/vps_diplome/vrbinc126.pdf.
27. Zakon o gospodarskih družbah. Uradni list Republike Slovenije, (2006) 42, (2006) 60, (2007) 26, (2007) 33, (2007) 67, (2008) 10, (2008) 68, (2009) 42.

PRILOGE

- Priloga 1: Podatki iz bilance stanja podjetja VCT, d. o. o., iz obdobja 2007–2011
 Priloga 2: Podatki iz izkaza poslovnega izida podjetja VCT d.o.o. iz obdobja 2007–2011

KAZALO SLIK

- Slika 1: Letno poročilo 4
 Slika 2: Struktura pravnih in fizičnih oseb med kupci VCT, d. o. o. 28

KAZALO TABEL

- Tabela 1: Osnovna razčlenitev bilance stanja..... 6
 Tabela 2: Izkaz poslovnega izida po I. različici 9
 Tabela 3: Poseben dodatek k izkazu gibanja kapitala 11
 Tabela 4: Kazalniki financiranja v bilanci stanja..... 14
 Tabela 5: Kazalniki investiranja v bilanci stanja 17
 Tabela 6: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja v bilanci stanja..... 19
 Tabela 7: Kazalniki stanja financiranja podjetja VCT, d. o. o. 29
 Tabela 8: Kazalniki stanja investiranja podjetja VCT, d. o. o..... 30
 Tabela 9: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja podjetja VCT, d. o. o..... 32
 Tabela 10: Kazalniki obračanja podjetja VCT, d. o. o. 34
 Tabela 11: Kazalniki gospodarnosti in donosnosti podjetja VCT, d. o. o..... 36
 Tabela 12: Kazalniki poslovanja podjetja VCT, d. o. o. 38

KRATICE IN AKRONIMI

AJPES: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

SRS: Slovenski računovodski standardi
ZDDPO: Zakon o davku od dohodka pravnih oseb
ZGD: Zakon o gospodarskih družbah
d.o.o.: družba z omejeno odgovornostjo
s.p.: samostojni podjetnik

Priloga 1: Podatki iz bilance stanja podjetja VCT, d. o. o., iz obdobja 2007–2011

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
SREDSTVA	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
A. dolgoročna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
I. Neopredmetena sredstva	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	0	0	0	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	23.072	15.745	9.277	6.504	4.116
III. Naložbene nepremičnine	0	0	0	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	0	0	0	0	0
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	0	0	0	0	0
B. Kratkoročna sredstva	52.972	63.459	49.440	62.588	62.247
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0	0	0
II. Zaloge	9.122	13.252	8.950	7.109	5.952
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	0	0	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	31.665	46.559	39.632	53.251	58.677
V. Denarna sredstva	12.184	3.648	858	2.228	2.618
C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	371	328	335	958	397
Zabilančna sredstva	0	0	0	0	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	76.414	79.532	59.052	70.050	71.760
A. Kapital	39.744	46.407	43.625	47.404	47.470
I. Vpoklicani kapital	8.763	8.763	8.763	8.763	8.763
II. Kapitalske rezerve	0	0	0	0	0

III. Rezerve iz dobička	876	876	876	876	876
IV. Presežek iz prevrednotenja	0	0	0	0	0
V. Preneseni čisti dobiček	21.919	30.105	36.768	33.986	37.765
VI. Prenesena čista izguba	0	0	0	0	0
VII. Čisti dobiček poslovnega leta	8.186	6.663	0	3.779	66
VIII. Čista izguba poslovnega leta	0	0	2.782	0	0
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev	0	0	0	0	0
C. Dolgoročne obveznosti	0	0	0	0	0
Č. Kratkoročne obveznosti	36.670	33.125	15.427	22.646	24.290
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0	0	0	0	1.141
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	36.670	33.125	15.427	22.646	23.149
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	0	0	0	0	0
Zabilančne obveznosti	0	0	0	0	0

Priloga 1: Podatki iz izkaza poslovnega izida podjetja VCT, d. o. o., iz obdobja 2007–2011

Postavka	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
A. Čisti prihodki od prodaje	299.557	324.187	193.754	175.734	158.925
I. Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	299.557	324.187	193.754	175.734	158.925
II. Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	0	0	0	0	0
III. Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	0	0	0	0	0
B. Povečanje vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	0	0	0	0	0
C. Zmanjšanje vrednosti zalog proizvodov nedokončane proizvodnje	0	0	0	0	0
Č. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	0	0	0	0
D. Subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki	0	0	0	0	0
E. Drugi poslovni prihodki	1.590	0	7.042	0	0
F. Kosmati donos od poslovanja	301.147	324.187	200.796	175.734	158.925
G. Poslovni odhodki	290.409	311.002	204.698	171.377	162.527
I. Stroški blaga, materiala in storitev	216.681	230.871	136.504	107.635	82.000
II. Stroški dela	63.892	69.729	60.492	59.344	76.932
III. Odpisi vrednosti	9.363	9.520	7.061	3.674	2.773
IV. Drugi poslovni odhodki	473	882	641	724	822
H. Dobiček iz poslovanja	10.738	13.185	0	4.357	0
I. Izguba iz poslovanja	0	0	3.902	0	3.602
J. Finančni prihodki	17	20	8	24	0

I. Finančni prihodki iz deležev	0	0	0	0	0
II. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0	0	0	0
III. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	17	20	8	24	0
K. Finančni odhodki	150	394	34	39	76
I. Finančni odhodki iz oslabitev in odpisov finančnih naložb	0	0	0	0	0
II. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	150	394	34	27	69
III. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0	0	12	7
L. Drugi prihodki	161	0	1.268	62	3.805
I. Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	0	0	0	0	3.801
II. Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	161	0	1.268	62	4
M. Drugi odhodki	21	3.260	122	324	20
N. Celoten dobiček	10.745	9.551	0	4.080	107
O. Celotna izguba	0	0	2.782	0	0
P. Davek iz dobička	2.559	2.888	0	301	41
R. Odloženi davki	0	0	0	0	0
S. Čisti dobiček obračunskega obdobja	8.186	6.663	0	3.779	66
Š. Čista izguba obračunskega obdobja	0	0	2.782	0	0
Povprečno število zaposlencev na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju	3	3,07	3,03	3	3,84
Število mesecev poslovanja	12	12	12	12	12

